

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
КИЇВСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ ЕКОНОМІЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ ІМЕНІ
ВАДИМА ГЕТЬМАНА

Факультет міжнародної економіки і менеджменту
Кафедра міжнародної економіки

ОСВІТНЬО-ПРОФЕСІЙНА ПРОГРАМА	«МІЖНАРОДНА ЕКОНОМІКА»
ГАЛУЗЬ ЗНАНЬ	05 Соціальні та поведінкові науки
СПЕЦІАЛЬНІСТЬ	051 «Економіка»

Форма навчання: денна

КВАЛІФІКАЦІЙНА БАКАЛАВРСЬКА РОБОТА

на тему «Інтеграція українських мігрантів у ринок праці ЄС в умовах міграційної кризи»

здобувача Сініцької Іванни Олегівни

(підпис)

Науковий керівник: : кандидат економічних наук, доцент, Ольшевська І.П

(підпис)

Робота допущена до захисту перед екзаменаційною комісією з атестації здобувачів вищої освіти (ЕК)

Завідувач кафедри: д.е.н., професор Столярчук Я.М.

(підпис)

Київ 2024

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
КИЇВСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ ЕКОНОМІЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ІМЕНІ ВАДИМА ГЕТЬМАНА

Факультет міжнародної економіки і менеджменту
Кафедра міжнародної економіки

ОСВІТНЬО-ПРОФЕСІЙНА ПРОГРАМА	«МІЖНАРОДНА ЕКОНОМІКА»
ГАЛУЗЬ ЗНАНЬ	05 Соціальні та поведінкові науки
СПЕЦІАЛЬНІСТЬ	051 «Економіка»

ПОГОДЖЕНО

Керівник проектної групи (гарант) освітньо-професійної програми «Міжнародна економіка»

Ярослава СТОЛЯРЧУК

(підпис)

«___» _____ 20__ р.

ЗАТВЕРДЖУЮ

Завідувач кафедри міжнародної економіки

Ярослава СТОЛЯРЧУК

(підпис)

«___» _____ 20__ р.

ІНДИВІДУАЛЬНЕ ЗАВДАННЯ

здобувачу вищої освіти Сініцької Іванни Олегівни

(прізвище, ім'я, по батькові)

очної (денної) форми навчання

очної (денної), заочної, дистанційної

на підготовку кваліфікаційної бакалаврської роботи

на тему: «Інтеграція українських мігрантів у ринок праці ЄС в умовах міграційної кризи»

Тему затверджено наказом ректора Університету від «07» грудня 2023 р. № 2230-ст

Кваліфікаційна бакалаврська робота виконується на матеріалах:

План кваліфікаційної бакалаврської роботи
Розділ 1 ТЕОРЕТИЧНІ АСПЕКТИ ІНТЕГРАЦІЇ МІГРАНТІВ

(назва розділу)

Розділ 2 АНАЛІЗ ІНТЕГРАЦІЇ УКРАЇНСЬКИХ МІГРАНТІВ У РИНОК ПРАЦІ ЄС В УМОВАХ МІГРАЦІЙНОЇ КРИЗИ

(назва розділу)

Об'єкт дослідження: процеси інтеграції мігрантів в умовах міграційної кризи

Предмет дослідження: політики, процеси та механізми інтеграції українських мігрантів у ринок праці країн ЄС, а також механізми подолання проблем, що виникають

Мета кваліфікаційної бакалаврської роботи: полягає в аналізі інтеграції українських мігрантів у ринок праці ЄС в умовах міграційної кризи, оцінці викликів і програм підтримки, а також розробці рекомендацій для покращення цих процесів.

Конкретні завдання, які здобувач повинен виконати для досягнення поставленої мети:

У розділі 1

Розкрити поняття та види міграції: Визначити терміни та класифікувати види міграції. Розробити методологію оцінки інтеграції мігрантів: Проаналізувати та обґрунтувати методи оцінки інтеграції. Визначити політику ЄС щодо інтеграції українських мігрантів. Дослідити та оцінити політики ЄС щодо інтеграції мігрантів, порівняти з іншими регіонами.

У розділі 2

Проаналізувати масштаби, динаміку трудової міграції українців до ЄС. На основі статистичних даних, визначити тенденцію. Оцінити інтеграцію українських мігрантів у ринок праці ЄС. Дослідити працевлаштування, умови праці та соціального захисту. Проаналізувати інтеграційну політику ЄС та міграційні перспективи України. Оцінити ефективність політики ЄС та розробити рекомендації.

Завдання підготував науковий керівник

Завдання підготував науковий керівник

(підпис)

«___» _____ 20__ р.

Завдання одержав здобувач

(підпис)

«___» _____ 20__ р.

Ольшевська І.П.
(ініціали, прізвище)

Сініцька І.О.
(ініціали, прізвище)

Реферат

Кваліфікаційна бакалаврська робота містить 51 сторінок, 2 таблиці, 5 рисунків, список використаних джерел з 51 найменувань, додатки.

«Інтеграція українських мігрантів у ринок праці ЄС в умовах міграційної кризи»

(назва кваліфікаційної бакалаврської роботи)

Об'єктом дослідження процесу інтеграції мігрантів в умовах міграційної кризи
Предметом дослідження є політики, процеси та механізми інтеграції українських мігрантів у ринок праці країн ЄС, а також механізми подолання проблем, що виникають

Мета кваліфікаційної бакалаврської роботи - дослідити теоретичні аспекти інтеграції мігрантів у ринок праці та провести аналіз інтеграції українських мігрантів у ринок праці ЄС в умовах міграційної кризи.

Для виконання мети поставлені наступні **завдання** :

Класифікувати різні види міграції та їх вплив на економіку країн ЄС.

Вивчити виклики та перешкоди інтеграції українських мігрантів у ринок праці країн ЄС.

Оцінити політику ЄС стосовно інтеграції мігрантів у ринок праці.

Проаналізувати статистичні дані щодо масштабів та динаміки трудової міграції українців до країн ЄС.

Виявити основні проблеми та виклики інтеграції українських мігрантів у ринок праці країн ЄС

Дослідити політику та програми країн ЄС, спрямовані на інтеграцію мігрантів у ринок праці.

Практичне значення отриманих результатів. Аналіз документів: Вивчення нормативно-правових актів ЄС щодо інтеграції мігрантів, офіційних статистичних даних та дослідницьких звітів. *Результат:* З'ясовані основні політики та законодавчі норми ЄС у сфері інтеграції мігрантів.

Рік виконання кваліфікаційної бакалаврської роботи 2024.

Рік захисту роботи 2024.

Ключові слова: Інтеграція мігрантів, Трудова міграція, Ринок праці, Європейський Союз, Українські мігранти, Міграційна криза, Політика ЄС

В і д г у к
про кваліфікаційну бакалаврську роботу здобувача освітньо-професійної
програми «Міжнародна економіка» факультету Міжнародної економіки і
менеджменту

Сініцької Іванни Олегівни

на тему: Інтеграція українських мігрантів у ринок праці ЄС в умовах міграційної кризи

1. Актуальність теми: Постійне зростання масштабів міжнародних міграційних процесів набуває глобального значення. Сучасні міграційні процеси розвиваються під впливом міжнародних відносин, які в свою чергу залежать від економічних, розвитку міжнародних регіональних об'єднань та процесів глобалізації, а після початку повномасштабного вторгнення РФ в нашу країну, ще й безпекових чинників. Однією з основних проблем міграції населення, після забезпечення прав і свобод, виступають питання інтеграції мігрантів в місцеве співтовариство з метою подолання національно-культурних, соціально-економічних та інших проблем, що актуалізує напрямок даного дослідження

2. Позитивні риси кваліфікаційної бакалаврської роботи: Автором комплексно узагальнено методологічні засади ключових концепцій міграційного руху населення, розкрито сутність, форми та принципи основних засад сучасної політики ЄС щодо інтеграції українських мігрантів

3. Наявність самостійних розробок автора: авторка системно проаналізувала масштаби та динаміка трудової міграції до ЄС, а також охарактеризований процес інтеграції українських мігрантів у ринок праці ЄС

4. Цінність теоретичних висновків та практичних рекомендацій: Теоретичне значення дослідження полягає у систематизації та поглибленні наукових знань щодо особливостей процесу українських мігрантів у ринок праці ЄС. Практична цінність роботи полягає у розробленні конкретних рекомендацій щодо розширення міграційного співробітництва між Україною та ЄС

5. Наявність недоліків: в якості недоліку роботи слід відзначити недостатню увагу авторки до питання щодо визначення сутності та основних принципів визначення процесу інтеграції мігрантів у суспільство що приймає. Крім того, при розмежуванні понять міграційної та інтеграційної політики доцільно б використати Індекс інтеграції мігрантів MIREX

6. Загальна оцінка кваліфікаційної бакалаврської роботи та її допущення до захисту перед ЕК: робота виконана на високому теоретичному і методологічному рівнях, відповідає усім нормативним вимогам, що висуваються до кваліфікаційних бакалаврських робіт, та допускається до захисту перед екзаменаційною комісією з попередньою оцінкою 34 бали.

Науковий керівник: к.е.н., доцент Ольшевська І.П. _____

“ _____ ” _____ 2024 р.

ЗМІСТ

ВСТУП.....	3
РОЗДІЛ 1. ТЕОРЕТИЧНІ АСПЕКТИ ІНТЕГРАЦІЇ МІГРАНТІВ.....	5
1.1. Поняття та сучасні види міграції.....	5
1.2. Методологія оцінки інтеграції мігрантів	10
1.3. Особливості політики ЄС щодо інтеграції українських мігрантів	17
РОЗДІЛ 2. АНАЛІЗ ІНТЕГРАЦІЇ УКРАЇНСЬКИХ МІГРАНТІВ У РИНОК ПРАЦІ ЄС В УМОВАХ МІГРАЦІЙНОЇ КРИЗИ.....	22
2.1. Масштаби та динаміка трудової міграції українців до ЄС.....	22
2.2. Оцінка інтеграції українських мігрантів у ринок праці ЄС	29
2.3. Інтеграційна політика ЄС та міграційні перспективи України	35
ВИСНОВКИ.....	39
СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ.....	43

ВСТУП

Актуальність теми. Постійне зростання масштабів міжнародних міграційних процесів набуває глобального значення. Сучасні міграційні процеси розвиваються під впливом міжнародних відносин, які, в свою чергу, залежать від економічного розвитку міжнародних регіональних об'єднань та процесів глобалізації. Після початку повномасштабного вторгнення РФ в Україну додалися ще й безпекові чинники. Однією з основних проблем міграції населення, після забезпечення прав і свобод, виступають питання інтеграції мігрантів у місцеве співтовариство з метою подолання національно-культурних, соціально-економічних та інших проблем. Це особливо актуально для України, де еміграція населення спричиняє дефіцит кваліфікованих працівників

Інтеграція мігрантів є важливим аспектом соціально-економічної стабільності та розвитку як для приймаючих країн, так і для самих мігрантів. Вивчення політики ЄС та досвіду окремих країн у цій сфері є надзвичайно актуальним для розробки ефективних заходів і стратегій інтеграції.

Аналіз останніх досліджень і публікацій

Досліджували міграційну політику у своїх працях зарубіжні науковці: М. Вайнера, Е. Мейерса, Д. Холліфільда та інші. В Україні також були опубліковані численні праці, авторами яких є: С. О. Западнюк, О. А. Малиновська, К. В. Шиманська та інші науковці та практики, які вивчали основні міграційні проблеми країни, пропонували свої думки щодо їхнього врегулювання за допомогою засобів державної політики.

Об'єкт дослідження: процеси інтеграції українських мігрантів у ринки праці країн ЄС.

Предмет дослідження: політика, стратегії та програми країн ЄС, спрямовані на інтеграцію українських мігрантів у ринки праці.

Мета кваліфікаційної бакалаврської роботи: дослідити теоретичні аспекти інтеграції мігрантів у ринок праці та провести аналіз інтеграції українських мігрантів у ринок праці ЄС в умовах міграційної кризи.

Для виконання мети поставлені наступні **завдання** :

Класифікувати різні види міграції та їх вплив на економіку країн ЄС.

Вивчити виклики та перешкоди інтеграції українських мігрантів у ринок праці країн ЄС.

Оцінити політику ЄС стосовно інтеграції мігрантів у ринок праці.

Проаналізувати статистичні дані щодо масштабів та динаміки трудової міграції українців до країн ЄС.

Виявити основні проблеми та виклики інтеграції українських мігрантів у ринок праці країн ЄС

Дослідити політику та програми країн ЄС, спрямовані на інтеграцію мігрантів у ринок праці.

Теоретична цінність дослідження полягає в розкритті сутності міграційної політики та її ролі в соціально-економічному розвитку країни, а також в аналізі та узагальненні теоретичних концепцій, що стосуються інтеграції мігрантів у ринки праці.

Практична цінність полягає у висвітленні сучасного стану міграційних процесів, виявленні проблем та викликів інтеграції українських мігрантів у ринки праці країн ЄС та розробці рекомендацій для покращення міграційної політики.

Для досягнення мети та вирішення основних завдань дипломної роботи застосовані різноманітні **методи дослідження**. До основних загальнонаукових методів дослідження, які використані автором, відносяться:

абстрактно-логічний – при дослідженні сутності різноманітних категорій і понять сфери державного регулювання трудової міграції;

порівняльно-економічний – при аналізі вітчизняного та світового досвіду державного регулювання трудової міграції;

статистичний та економічний аналіз – для опрацювання масиву статистичних та емпіричних даних; для оцінки стану і аналізу державного регулювання трудової міграції в умовах глобалізації;

графічний для наочної ілюстрації досліджуваних явищ та процесів;

економіко-математичний аналіз – для обґрунтування методичних підходів до прогнозування трудової міграції

Теоретична, методична та практична значущість отриманих результатів. *Полягає* в розкритті сутності міграційної політики та її ролі в соціально-економічному розвитку країни, а також в аналізі та узагальненні теоретичних концепцій, що стосуються інтеграції мігрантів у ринки праці. Практична цінність полягає у висвітленні сучасного стану міграційних процесів, виявленні нагальних проблем та викликів процесу інтеграції українських мігрантів у ринок праці країн ЄС можуть бути використані при розробці рекомендацій для покращення міграційної політики на національному та регіональному рівнях.

Інформаційна база дослідження. При написанні бакалаврської роботи були використані нормативно-правові документи та законодавчі акти, що регулюють міграційні процеси, наукові публікації та видання вітчизняних та зарубіжних авторів, статистичні та аналітичні дані вітчизняних та міжнародних організацій, зокрема Міжнародної організації міграції (МОМ), міжнародної організації праці (МОП), Євростату, Держстату України.

Структура роботи : Робота містить 2 розділи, обсяг роботи становить 51 сторінок, список літератури налічує 51 найменування.

РОЗДІЛ 1.

ТЕОРЕТИЧНІ АСПЕКТИ ІНТЕГРАЦІЇ МІГРАНТІВ

1.1. Поняття та сучасні види міграції

Національні кордони стримують міграційні потоки, обмежуючи їх певними групами, квотами або економічними класами. Незважаючи на те, що основні фактори міграції залишаються незмінними, політичні сили тепер значно впливають на її форми та масштаби. Більшість сучасних міграційних процесів підпорядковані економічним закономірностям. Люди завжди шукають кращі економічні можливості. Десятиліттями це призводило до міграційного потоку в Північній Америці з півдня на північ.

Північні міста мали багато промислових робочих місць і були економічними центрами. Індустріалізація на американському півдні та в Мексиці затримувалася, тому люди звідти переїжджали на північ у пошуках роботи. Цей самий потяг і сьогодні стимулює міграцію з Мексики до Сполучених Штатів.

Однак, починаючи з 1980-х років, міграція в США почала рухатися з півночі на південь. Старі галузі промисловості, які в минулі десятиліття приваблювали так багато жителів півдня, занепадали або переїжджали під тиском іноземних конкурентів. Тим часом міста на півдні та заході країни використовували новітні технології, відкриваючи нові галузі та пропонуючи велику кількість робочих місць. Між 1995 і 2000 роками найбільший переїзд з одного штату до іншого відбувся з Нью-Йорка до Флориди .

В Європі міграція відбувається за схожою схемою. Велика кількість робочих місць у багатих європейських країнах приваблює іммігрантів з Туреччини, Пакистану та інших регіонів Близького Сходу.

Наразі постає питання, куди люди будуть мігрувати в майбутньому, і деякі вважають неминучим, що ми будемо шукати нові території для

розселення людей, що стає все більш актуальною проблемою через зростання населення Землі.

На сучасному етапі міграцію розглядають за кількома критеріями :

- За мотивами:
 - Економічна міграція: переїзд людей у пошуках кращих економічних можливостей, вищої заробітної плати та кращих умов життя.
 - Вимушена міграція: переїзд людей, які змушені залишити свої домівки через війну, переслідування, стихійні лиха або інші небезпечні обставини.
 - Сімейна міграція: переїзд людей для возз'єднання з членами сім'ї, які вже живуть в іншій країні.
 - Навчальна міграція: переїзд людей для отримання освіти в іншій країні.
- За тривалістю:
 - Короткострокова міграція: переїзд людей на короткий термін, наприклад, для роботи, навчання або туризму.
 - Довгострокова міграція: переїзд людей на тривалий термін або назавжди.
- За легальністю:
 - Легальна міграція: переїзд людей з дотриманням всіх міграційних правил та процедур приймаючої країни.
 - Нелегальна міграція: переїзд людей без дотримання міграційних правил та процедур приймаючої країни.

Асиміляція та інтеграція - це два різних процеси, які описують, як мігранти адаптуються до нового суспільства. Так, асиміляція передбачає прийняття мігрантами культури, мови та цінностей приймаючого суспільства. Це часто означає відмову від власної культурної ідентичності. Інтеграція передбачає збереження мігрантами власної культурної ідентичності, водночас адаптуючись до культури приймаючого суспільства. Це означає взаємне збагачення культур.

Міграція розгортається в часі та просторі, а тому її визначають за допомогою порогових значень відстані та "часу в міграції". Для міжнародної міграції, очевидно, необхідно перетнути державний кордон, хоча це не так просто, як може здатися на перший погляд, оскільки такі кордони можуть з'являтися і зникати (як у колишньому Радянському Союзі або колишній Югославії) і можуть бути різної "товщини", а отже, бути "відкритими" або "закритими" для міграції (наприклад, внутрішні кордони в межах ЄС порівняно із зовнішніми кордонами Шенгенської зони).

Причини міграції можуть бути дуже різноманітними і включають в себе фактори економічні, соціальні, політичні та екологічні. Багато людей мігрують у пошуках кращих можливостей для працевлаштування та підвищення рівня життя. Це може бути зумовлене відсутністю робочих місць у рідному регіоні, низькими зарплатами або економічною нестабільністю.

Міграція також може бути спровокована соціальними чинниками, такими як конфлікти, насильство, дискримінація або переслідування. Люди можуть виїжджати зі свого рідного місця проживання через загрозу для своєї безпеки або безпеки своїх сімей. Часто міграція відбувається в результаті політичних конфліктів, війни або змін в урядовій політиці. Наприклад, люди можуть втікати від авторитарних режимів або від політичного переслідування.

Зміни в кліматі, природні катастрофи, спад або забруднення довкілля також можуть призвести до примусової міграції. Наприклад, екстремальні погодні умови, такі як повені або посухи, можуть знищити сільське господарство та змусити людей шукати нове місце проживання.

Міграція також може бути спричинена демографічними чинниками, такими як зростання населення або старіння населення. Наприклад, молоді люди можуть мігрувати з регіонів з високим безробіттям у пошуках кращих можливостей.

З точки зору часу, поріг для статистичного обліку міграції (на відміну від інших форм мобільності, таких як туризм) зазвичай встановлюється на рівні одного року перебування в приймаючій країні, але за ним лежать величезні

варіації: від мігрантів на однорічних контрактах до тих, хто залишається, скажімо, на п'ять або десять років, і до постійних поселенців.

Тимчасова міграція рано чи пізно призводить до зворотної міграції, тоді як постійні мігранти можуть час від часу відвідувати свою країну.

Слід зауважити, що однорічний поріг не враховує сезонних мігрантів, які є життєво важливими для певних секторів економіки, таких як сільське господарство, туризм і будівництво.

Ще одне ускладнення полягає в тому, що наведений вище опис передбачає, що мігранти переміщуються між двома країнами, А і Б: мігранти або залишаються назавжди в Б, або повертаються в якийсь момент до А, або, можливо, мандрують туди-сюди між ними.

Інші траєкторії також стають очевидними: пряма міграція, коли за переїздом з А до В слідує переїзд до країни С; і транзитна міграція, коли мігранти, які прагнуть переїхати з А до В, витрачають значну кількість часу на переїзд через одну або кілька проміжних країн, або застрягають в них [8].

Марокко, Лівія і Туреччина функціонують як транзитні країни для мігрантів з країн на південь від Сахари, які прагнуть потрапити до Європи.

Хорошим прикладом подальшої міграції є те, як сомалійські мігранти, отримавши статус біженця в Нідерландах або країнах Північної Європи, мігрують до Великої Британії, щоб приєднатися до більш усталених сомалійських громад.

Пропонуються подальші типології міграції, в основному на основі того, що по-різному називають міграційною бінарністю, дихотомією або діадою. Також підкреслюють, що ці дуальності необхідно розмити і деконструювати. Деякі з них вже згадувалися: внутрішня міграція проти міжнародної, тимчасова міграція проти постійної, легальна міграція та нелегальна міграція.

Нещодавній сплеск міграції, спричинений війною та нестабільністю, означає, що ті, хто шукає притулку як мігранти, біженці чи шукачі притулку, впливають на соціально-економічний ландшафт Європи та її країн більш ніж одним способом.

Оскільки деякі держави не в змозі забезпечити безпеку своїх громадян, велика кількість людей з цих країн прагне мігрувати в регіони, які найкраще відповідають їхнім соціальним та економічним інтересам.

Переміщені особи шукають притулку як мігранти, біженці або шукачі притулку, що має різний вплив на соціально-економічний ландшафт європейських країн.

Деякі вважають, що мігранти перевантажують бюджети урядів, які не можуть фінансово підтримувати цих людей, що призводить до короткострокового податкового навантаження через високі соціальні витрати та низький рівень зайнятості. [7].

Однак, з іншого боку, можна стверджувати, що мігранти можуть зробити конструктивний внесок у фінансові вигоди, виходячи на ринок праці і роблячи внесок у державні фінанси таких країн, які можуть розбудовувати капітальні структури, що відповідають зростанню пропозиції робочої сили.

За офіційними даними, майже 3,5 мільйона людей мігрували до ЄС у 2022 році як біженці зі статусом притулку.

Крім того, близько 4,2 мільйона українців отримали тимчасовий захист у країнах-членах ЄС після повномасштабного вторгнення Росії в Україну в лютому 2022 року.

За даними Агентства Європейського Союзу з питань притулку, сирійці та афганці продовжують залишатися найбільшими групами шукачів притулку в блоці: у 2023 році вони подали близько 100 000 заявок на отримання притулку [17].

Статистика Міжнародної організації з міграції показує, що загалом 213 896 мігрантів прибули до Європи у 2022 році. Також повідомляється, що мігранти з кількох африканських країн, таких як Алжир і Лівія, шукають захисту в Європі.

З припливом такої кількості мігрантів щороку багато європейських країн переглядають свою міграційну політику з огляду на політичний тиск і потенційні конфлікти з власними громадянами.

Після того, як у 2022 році щорічна чиста міграція сягнула рекордних 745 000 осіб, уряд Великої Британії оголосив про плани скоротити кількість мігрантів. Нещодавно у Франції відбулися палкі дебати щодо законопроекту, який посилює правила для мігрантів [17].

Німеччина також прагне переглянути свою міграційну політику після того, як у 2023 році отримала найбільшу кількість заявок на притулок, незважаючи на те, що отримує вигоду від мігрантів у трудовому секторі.

Італія зіткнулася зі сплеском мігрантів, які прибувають морем, і тепер планує побудувати два центри в Албанії, які зможуть приймати до 36 000 мігрантів на рік. Іспанії також доведеться переглянути контури своєї міграційної політики після того, як через політичні заворушення в Африці вона прийняла рекордну кількість мігрантів - 13 000.

Загалом, мігранти сплачують стільки ж податків до державних фінансів, скільки отримують у вигляді допомоги, тобто чистий фінансовий вплив імміграції є мінімальним. Цей фінансовий вплив залежить від характеристик мігрантів: молоді, працюючі, висококваліфіковані мігранти часто приносять значний чистий прибуток для державних фінансів.

Мігрантів з країн, що не є членами ЄС, іноді зображують як навантаження на державні фінанси і загрозу для систем соціального забезпечення приймаючих країн. Однак, якщо врахувати відмінності у віковій структурі, статі, складі сім'ї та рівні освіти цих двох груп, дослідження показують, що в більшості країн іммігранти отримують соціальні виплати так само часто, як і корінні жителі.

У короткостроковій перспективі біженці та шукачі притулку є чистим фінансовим тягарем з високими соціальними витратами і низьким рівнем зайнятості. В середньостроковій і довгостроковій перспективі короткострокові витрати на інтеграцію біженців, такі як вивчення мови і професійна підготовка, можуть бути значно перекриті соціально-економічними і фінансовими вигодами [4].

Залежно від політики інтеграції, щорічний довгостроковий ефект для ВВП може становити від 0,2% до 1,4% вище базового зростання, а повне повернення інвестицій в інтеграційну політику може бути досягнуте через 9-19 років.

1.2. Методологія оцінки інтеграції мігрантів

Понад 4 мільйони українців наразі перебувають в ЄС зі статусом тимчасового захисту. Повернення цих біженців є життєво важливим для відновлення України, оскільки багато з них принесуть із собою необхідні навички та ресурси, які мають вирішальне значення для відбудови їхньої країни.

Більше того, їхнє повернення може допомогти зменшити економічний, соціальний і політичний тиск, який відчувають приймаючі країни - тиск, пов'язаний з перевантаженням державних служб, зростанням конкуренції за робочі місця і проблемами соціальної згуртованості. Однак нереалістично очікувати, що всі біженці повернуться, і в інтересах біженців та приймаючих країн допомогти тим, хто не повернеться в Україну, якнайкраще інтегруватися на новому місці.

Попередні дослідження свідчать, що хоча багато біженців, особливо в сусідніх країнах, спочатку мають намір повернутися, коли умови стануть безпечними, значна частина з них зрештою вирішує залишитися в приймаючих країнах.

Однак бракує систематичних даних про те, як наміри біженців повернутися змінюються з часом, наскільки точно ці наміри передбачають фактичне повернення, а також про вплив конфлікту в рідних регіонах біженців на їхні плани щодо повернення, фактичне повернення та інтеграцію.

Описові дані свідчать про сильне бажання українців повернутися додому. Спочатку близько двох третин українських біженців мали намір повернутися або найближчим часом, або коли це стане безпечним, а кожен десятий планував оселитися за кордоном назавжди.

Плани повернення значною мірою передбачають фактичне повернення: 33% тих, хто спочатку мав намір повернутися найближчим часом, зробили це, тоді як жоден з тих, хто планував оселитися назавжди за межами України, не повернувся. Реалізований рівень повернення становив 2,7 відсоткових пункти на 100 днів. Чисте зростання планів оселитися за межами України становило 1,6 відсоткових пункти за 100 днів [1].

Зворотним боком фактичного повернення та поступового зростання планів щодо поселення за межами України є те, що кількість осіб, які заявили, що повернуться, коли це буде безпечно, з часом різко зменшилася (на 4,7 відсоткових пункти за 100 днів). (Рис.1.1).

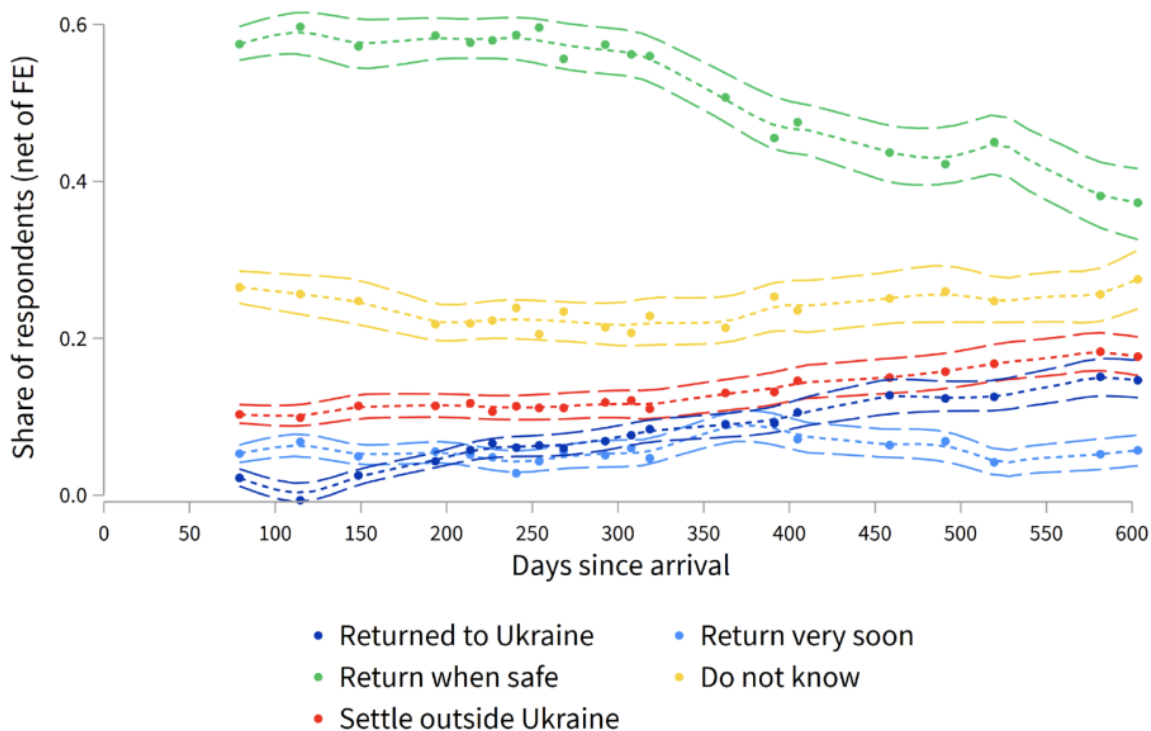

Рисунок 1.1 – Наміри щодо повернення в межах однієї особи та повернення через певний час після прибуття [1]

Ця прогалина у фактах виникає через обмежену доступність лонгітюдних даних, які відстежують біженців у часі та в різних країнах. Аналіз поперечних даних часто є недостатнім для визначення причинно-наслідкового впливу конфлікту на повернення (наміри), оскільки неспостережувана гетерогенність серед людей може залежати від інтенсивності конфлікту перед від'їздом.

Теорія припускає, що біженці, які не мають наміру повертатися, вкладають більше коштів у розвиток людського капіталу, специфічного для приймаючої країни, наприклад, мовних навичок, та інтеграцію на місцевому ринку праці.

Змінні, пов'язані з конфліктом, не мають значного впливу на те, чи працевлаштовані біженці. Звільнення рідного району зменшує ймовірність участі біженців у будь-яких видах навчання, що узгоджується з вищою ймовірністю повернення, зменшуючи стимули інвестувати в інтеграцію в приймаючій країні.

І навпаки, якщо їхній рідний район залишається окупованим протягом усього періоду проведення наших опитувань, біженці повідомляють про позитивні зміни в їхній суб'єктивній інтеграції. Це можна пояснити меншими намірами повернутися серед цієї групи, що заохочує інвестиції в інтеграцію.

Інтенсивність конфлікту в рідному муніципалітеті, схоже, не має систематичного впливу на результати інтеграції. Особи з регіонів з вищою інтенсивністю конфлікту дещо рідше починають відвідувати мовні курси, хоча цей результат є статистично значущим лише на рівні 10%.

Хоча війну, розпочату російською федерацією проти України в лютому 2022 року, прогнозували багато аналітиків, мало хто передбачав проблеми, пов'язані з врегулюванням потоків українських мігрантів, які тікають від війни, як всередині України, так і за її межами, до Європейського Союзу.

Обидва сценарії зіткнулися з унікальними викликами, що впливають на розселення внутрішніх і зовнішніх українських біженців, а також з контрінтуїтивними моделями успіху і невдач, які вказують на стратегії довгострокової згуртованої інтеграції.

Описуючи сучасний стан інституційних процесів адаптації українців у різних європейських країнах, автор доходить висновку, що на початкових етапах значну роль у процесі розселення та адаптації біженців відігравали вже існуючі місцеві українські громади, при цьому багато чого залежало від соціальних та інституційних контактів самих переселенців. На більш пізніх етапах домінуючу роль відігравали центральні та місцеві органи влади приймаючих країн, а також міжнародні гуманітарні організації.

Залежно від статусу в приймаючій країні мігрантів можна поділити на такі групи:

- мігранти, які постійно проживають у певній спільноті ЄС і мають можливість повернутися на батьківщину;
- мігранти, які постійно проживають у певній спільноті ЄС і не мають можливості повернутися на батьківщину;
- мігранти, які отримали статус колективного захисту в ЄС, але можуть повернутися або повернулися на постійне місце проживання в Україну.

Інтеграція тих груп мігрантів з України, які планують залишитися на постійне проживання в європейських країнах, повинна враховувати їхні мовні, вікові, освітні, трудові та соціальні характеристики.

Через десять днів після вторгнення ЄС одноголосно прийняв новий закон про надання тимчасового захисту громадянам України, які тікають з країни, активувавши Директиву про тимчасовий захист вперше з моменту її прийняття у 2001 році. Щоб бути зареєстрованими за схемою захисту, українські шукачі притулку потрібно лише пред'явити ID-картку або паспорт.

Водночас потік біженців з інших країн починає знову зростати, однак мігранти мають проходити суворі процедури та перевірки на зовнішніх кордонах ЄС, зокрема для встановлення права на в'їзд. Прикордонники можуть тримати біженців під вартою до 6 місяців, а після розвернути їх назад та не пропустити через кордон[23].

А тому є підстави вважати, що реакція на потік біженців з України містить у собі важливі уроки для уряду ЄС та демонструє переваги гуманного підходу до прийняття біженців

Зусилля країн ЄС, щодо інтеграції біженців з України, показали високий рівень ефективності міжгалузевої співпраці та сумісного управління у наданні послуг. Тобто ЄС співпрацював безпосередньо з національними урядами та гуманітарними організаціями, щоб вони могли ефективно надавати українцям послуги з інтеграції. До них входять: освіта, охорона здоров'я, працевлаштування та житло.

Наприклад, влітку 2022 року Європейський інвестиційний банк схвалив кредит у розмірі 2 мільярдів євро Національному фонду допомоги Польщі, який надавав комплексний пакет послуг (товари, медичне обслуговування, соцвиплати та освіту) для центрів прийому біженців. А Організація економічного співробітництва та розвитку надала українцям можливість вивчати мову онлайн. Тобто, міжнародні гуманітарні організації органічно доповнюють зусилля ЄС. [Чому міграція українців стала корисною для країн]

Євросоюз намагається сформувати єдину міграційну політику, що передбачатиме однакові принципи прийняття мігрантів з різних країн. Дискусію на тему, якою має бути майбутня міграційна політика ЄС, організував напередодні у США аналітичний центр “Інститут Брукінгса”.

Експерти, серед яких дослідники університетів в Німеччині та Туреччині, зауважують, що в ЄС критикували правила прийому мігрантів з України, закидаючи владі нерівне ставлення до біженців з різних країн, мовляв, українці мають більше можливостей і їм дозволено пропускати деякі процедури, які є обов'язковими для інших мігрантів [21].

Однак, зауважують експерти, “українцям не гарантовано дають статус біженців” в ЄС, як на це сподіваються, до прикладу, шукачі притулку з Сирії чи Афганістану. Спікери дискусії наголосили, що Європейський Союз потребує міграційної реформи - угоди щодо всіх біженців та прохачів притулку,

легальних та нелегальних, при цьому забезпечивши вільне пересування людей в межах Європейського Союзу.

За словами експертів, мігранти здебільшого обирають країни, які є більш щедрими до біженців у питанні соціального пакета та фінансової допомоги. Станом на червень 2023 року у Європі зафіксовано майже 6 мільйонів українських біженців. З них півтора мільйона - у Польщі [21].

Що робить українських тимчасових мігрантів унікальними : вони мають більше свободи вибору, порівняно з іншими шукачами притулку. Важливо побачити, якими будуть є наслідки вільного вибору, тому що українці мали вільний вибір, їх не відправляли на розподіл у певні території чи в певні країни-члени. Хоча це дуже важливо для людей, це не сприяло більш рівному розподілу (мігрантів між країнами ЄС).

Одним з ефективних шляхів вирішення ситуації, вважають експерти, мав би бути розподіл так званого тягара біженців серед усіх європейських країн. Зважаючи на велику кількість українців, краще було б мати певний розподіл тягара. Щоб полегшити тягар первинного прийняття біженців в Центральній та Східній Європі, забезпечити, щоб приїжджі люди мали найкращі можливості доступу до медичних послуг, житла, ринку праці, освіти тощо.

Станом на сьогодні, ще можна залишити до певного моменту можливість вільного вибору, тому що це дійсно корисно для людей, для сімей. Проте країни-члени, які прийняли порівняно невелику кількість біженців, можуть кількісно визначити мінімальний (обов'язковий) рівень прийому біженців, наприклад, відповідно до своїх економічних можливостей, або щоб вони надали іншу допомогу.

Заходи ЄС із тимчасового захисту біженців були дуже сприятливими у ситуації з потоком українців - зростають можливості знайти роботу, більшість українських дітей забезпечені доступом до освіти. Проте варто пам'ятати й те, що солідарність європейських країн з українцями не триватиме вічно.

Так, європейці прийняли українців з відкритими обіймами. Це похвально, але ми вже спостерігаємо, що цей елемент солідарності знижується, хоча рівень

все ще дуже високий. Це потрібно мати на увазі. З цією метою експерти рекомендують уніфікувати правила для всіх біженців[21].

У міжнародному Індексі інтеграції мігрантів MIPEX, Україна отримала 48 балів зі 100 можливих, який оцінювали політики інтеграції іноземців у 52 країнах світу.

Цей результат є близьким до середнього серед країн-учасників, що становить 52 бали. Українська політика інтеграції мігрантів перебуває на рівні з іншими європейськими країнами, такими як Молдова та Румунія, і навіть виявилася більш інклюзивною, ніж у Польщі, Словаччині та Росії.

Однак показники України у восьми проаналізованих сферах є дуже нерівномірними. Високі оцінки отримали політики у сферах постійного проживання та протидії дискримінації. Частково сприятливими визнано політики у сферах мобільності на ринку праці, возз'єднання сімей та доступу до громадянства. Політика у сфері охорони здоров'я оцінена як радше несприятлива. Найгірші оцінки отримали політики у сферах освіти та політичної участі. [24]

Успіх післявоєнної відбудови та розвитку України вирішальною мірою залежатиме від кількості та якості наявного людського капіталу. Населення України скорочувалося ще до російського вторгнення, причому з 1991 року кількість померлих щорічно перевищувала кількість народжених.

Крім того, всеохоплююча корупція та низька довіра до судової системи, про що свідчить 104-те місце України серед 180 країн за Індексом сприйняття корупції у 2023 році, є стримуючими факторами для зворотної міграції.

Критично важливим викликом для України буде використання спільної мети, породженої війною, для просування ширших інституційних та культурних змін. Вирішивши ці виклики, Україна може підвищити привабливість повернення біженців та ефективно використати їхній людський капітал у процесі післявоєнної відбудови [1].

Отже, успішна інтеграція українських біженців, багато з яких є молодими кваліфікованими фахівцями, відповідає довгостроковим інтересам більшості

країн-членів ЄС з їхніми несприятливими демографічними тенденціями та пов'язаною з ними нестачею робочої сили. Однак у короткостроковій перспективі вона не позбавлена витрат.

1.3. Особливості політики ЄС щодо інтеграції українських мігрантів

Великий потік мігрантів викликає потребу не тільки в їх розміщенні та наданні мінімальних соціальних гарантій, а й необхідність їх інтеграції до європейського суспільства для гармонізації відносин між ними та громадянам ЄС. Серед основних ризиків, що пов'язані з імміграцією значної кількості людей, на нашу думку, можна назвати наступні:

- зростання бюджетних витрат на їх утримання, що часто викликає невдоволення платників податків приймаючої країни;
- високий рівень безробіття та, як наслідок, зростання рівня злочинності серед мігрантів;
- збільшення кількості мусульман, які важко адаптуються до європейських цінностей та частіше утворюють закриті соціальні групи всередині країн перебування, що призводить до поширення ісламської екстремістської ідеології та наростання протистояння між мусульманами та місцевим населенням, і, як наслідок, поширення націоналістичних рухів та партій в Європі.

Варто зазначити, що радикальною формою прояву мусульманських екстремістів є екстремістський тероризм. Причому, як зазначає А.

Кудряченко: «найчастіше мусульмани Західної Європи є куди більш радикальними і непримиренними, аніж ісламісти на їхній історичній батьківщині» [Кудряченко, с. 66].

Інтеграція та соціальна інклюзія є ключовими темами Глобального договору про безпечну, упорядковану та регулярну міграцію ООН (Global

Compact for Safe, Orderly and Regular Migration, GCM), ціль 16 якого звучить так: «розширення можливостей мігрантів і суспільства для реалізації повного залучення та соціальної згуртованості» [6].

Інтеграція являє собою структурну особливість ЄС та має суттєве значення, як для іммігрантів, так і для економіки союзу в цілому.

Зокрема старіння населення та зростання частки людей пенсійного віку, недостатній рівень насичення працівниками певних сфер створюють проблеми для економіки та соціальної політики ЄС [The 2012 ageing report]. Це спонукало країни Західної Європи до стимулювання імміграційної політики та залучення трудових мігрантів, внесок яких би сприяв економічному зростанню приймаючих країн.

Значуща реструктуризація фондів ЄС має вирішальне значення для інтеграції в ЄС, особливо з огляду на те, що цей вид фінансування залишається єдиним доступним ресурсом для інтеграційних ініціатив і політик у деяких країнах ЄС.

У поточному періоді фінансування було впорядковано, а підтримка інтеграції стала більш доступною, ніж раніше. Крім того, посилюється так званий принцип партнерства - або прагнення залучити регіональні та місцеві органи влади, а також громадянське суспільство до планування та реалізації програм.

Європейський Союз проводить активну політику інтеграції мігрантів, що базується на кількох основних принципах і програмах, спрямованих на підтримку соціальної, економічної та культурної інтеграції мігрантів у суспільство.

Як підкреслюється в новому Пакті про міграцію та притулок, успішна політика інтеграції та залучення є невід'ємною частиною добре керованої та ефективної міграційної політики та політики притулку. Вона також необхідна для соціальної згуртованості та динамічної економіки, яка працює для всіх.

Хоча національні уряди несуть основну відповідальність за розробку та впровадження соціальної політики, ЄС відіграє ключову роль у підтримці країн

ЄС через фінансування, розробку рекомендацій та сприяння відповідним партнерствам.

План дій з інтеграції та інклюзії на 2021-2027 роки сприяє інклюзії для всіх, визнаючи важливий внесок мігрантів у розвиток ЄС та усуваючи бар'єри, які можуть перешкоджати участі та інтеграції людей з мігрантським походженням, від новоприбулих до громадян, в європейське суспільство.

Він побудований на принципі, що інклюзивна інтеграція вимагає зусиль як від людини, так і від приймаючої громади, і включає нові дії, які ґрунтуються на досягненнях попереднього плану дій від 2016 року.

Основні напрями політики :

- План дій з інтеграції та включення на 2021-2027 роки:

Цей план спрямований на забезпечення рівного доступу мігрантів до освіти, охорони здоров'я, житла та ринку праці. Він підкреслює важливість двосторонніх зусиль як з боку мігрантів, так і з боку приймаючих громад.

- Новий Пакт про міграцію та притулок:

Пакт передбачає впровадження справедливих і ефективних процедур надання притулку та повернення, посилення зовнішніх кордонів і сприяння міжнародному співробітництву для вирішення причин міграції та боротьби з незаконною міграцією.

Для фінансуванню інтеграційні процесів існує фонд притулку, міграції та інтеграції (AMIF). Бюджет AMIF на 2021-2027 роки становить 9,9 мільярда євро. Фонд підтримує політику надання притулку, легальну міграцію та інтеграцію громадян третіх країн, а також заходи щодо боротьби з незаконною міграцією [5].

AMIF сприяє зміцненню загальноєвропейської політики притулку, розвитку легальної міграції відповідно до економічних і соціальних потреб країн ЄС, підтримці інтеграції громадян третіх країн і боротьбі з нерегульованою міграцією.

Фонд здебільшого адмініструється через національні програми країн ЄС, які відповідають їхнім конкретним потребам. Крім того, в рамках нових зусиль

із залучення місцевих органів влади, фінансування може також виділятися місцевим і регіональним органам влади, які впроваджують заходи з підтримки інтеграції. З іншого боку, частина фонду, що знаходиться під безпосереднім управлінням ЄК, дозволяє фінансувати транснаціональні проекти.

Європейський соціальний фонд плюс (ESF+) є основним інструментом ЄС для інвестування в соціальну інклюзію та зайнятість. На 2021-2027 роки його бюджет складає 99,3 мільярда євро. Це ключове джерело фінансування середньо- та довгострокових інтеграційних ініціатив, спрямованих на підтримку зайнятості та сприяння створенню справедливого та соціально інклюзивного суспільства.

ESF+ є важливим для зацікавлених сторін у сфері інтеграції, оскільки країни ЄС зобов'язані виділяти щонайменше 25% своїх ресурсів на сприяння соціальній інтеграції.

Зокрема, напрямок фонду "Зайнятість та соціальні інновації" (EaSI) сприяє соціальному захисту та інклюзії, справедливим умовам праці та покращенню доступу до ринку праці та мобільності.

Інші фонди та програми, що підтримують інтеграцію у 2021-2027 роках [5].

- Європейський фонд регіонального розвитку (ЄФРР) підтримує ефективну та інклюзивну зайнятість, освіту, підвищення кваліфікації, соціальну інтеграцію та рівний доступ до охорони здоров'я через спеціальні національні та регіональні програми.

- Європейський сільськогосподарський фонд розвитку сільських територій (EAFRD) спрямований на збалансований розвиток сільської економіки та громад, включаючи створення та підтримку зайнятості.

- Європейський фонд морського та рибного господарства (EMFF) підтримує прибережні громади у диверсифікації їхньої економіки та фінансує проекти, що створюють нові робочі місця та покращують якість життя.

- Програма "Громадяни, рівність, права та цінності" (CERV) визнає важливість фінансування для захисту основних цінностей та фундаментальних

прав ЄС, підтримки організацій громадянського суспільства та підтримки відкритих, демократичних та інклюзивних суспільств.

- Програма Еразмус+ підтримує освіту, професійну підготовку, молодь і спорт в Європі. Її загальний фонд подвоївся в період 2021-27 рр., а підтримка буде зосереджена на соціальній інтеграції, зеленому та цифровому переходах, а також на сприянні участі молоді в демократичному житті.

- Європейський корпус солідарності (ESC) підтримує молодь у вирішенні соціальних та гуманітарних проблем через волонтерство або створення власних проєктів солідарності. Ключовим фокусом є сприяння інклюзивності та різноманітності.

Політика ЄС щодо інтеграції мігрантів є комплексною і багаторівневою, спрямованою на гармонізацію відносин між мігрантами та громадянами ЄС. Вона охоплює різні аспекти інтеграції, включаючи соціальну, економічну та культурну інтеграцію.

Відповідно до Плану дій з інтеграції та включення на 2021-2027 роки, ЄС прагне забезпечити рівний доступ мігрантів до освіти, охорони здоров'я, житла та ринку праці, підкреслюючи важливість співпраці між мігрантами і приймаючими громадами.

РОЗДІЛ 2.

АНАЛІЗ ІНТЕГРАЦІЇ УКРАЇНСЬКИХ МІГРАНТІВ У РИНОК ПРАЦІ ЄС В УМОВАХ МІГРАЦІЙНОЇ КРИЗИ

2.1. Масштаби та динаміка трудової міграції українців до ЄС

Міністерство закордонних справ України повідомило, що станом на 21 червня 2023 року за кордоном перебували 8 млн 177 тис. українців. Порівняно з даними на 1 лютого 2023 року, тобто за неповні 5 місяців, ця кількість зросла на майже 188 тис. осіб.

Таблиця 2.1 – Порівняння кількості українців за кордоном [20]

Дата	Кількість українців за кордоном
01.02.2023	7 989 027
29.03.2023	8 054 849
21.06.2023	8 177 638

Понад половина українців перебуває лише в трьох країнах: Польщі — 22%, Німеччині — 14,6% та США — 11%. Також багато громадян України знайшли притулок у Чехії — 7,9%, Італії — 5%, Канаді — 4,9%, Іспанії — 3,4% та Ізраїлі — 2,75%.

Майже 63% українців, які перебувають за кордоном, повнолітні, 22% — діти до 18 років. Вік ще 15% осіб не уточнюється.

Варто відзначити, що лише 1 із 16 українців за кордоном перебуває на консульському обліку. Станом на 21 червня 2023 року таких громадян трохи більше 493 тис., і 88% із них повнолітні.

Ця інформація свідчить, що нині за кордоном через війну перебуває близько 20% наявного населення України до 24 лютого 2022 року.

Європейський Союз запропонував активувати Директиву про тимчасовий захист, щоб запропонувати швидку та ефективну допомогу людям, які тікають від війни, яка була швидко та одноголосно прийнята в березні 2022 року.

Ці програми допомогли полегшити інтеграцію українських біженців, надавши їм посвідку на проживання, доступ до працевлаштування, доступ до соціального забезпечення та медичної допомоги, а також доступ до відповідного житла або житла.

Станом на лютий 2023 року понад 4,8 мільйона українських біженців зареєструвалися на програми тимчасового захисту в Європі, з них понад 2,1 мільйона - у країнах єврозони. Ця цифра є значною і відповідає приблизно 0,6% населення єврозони.

Існує певна неоднорідність у відносній кількості українських біженців, які перебувають під тимчасовим захистом, порівняно з населенням різних країн єврозони.

Однак, як показано на рисунку 2, відносна частка українських біженців значно варіюється в різних країнах єврозони.

Географічна близькість до України є основним фактором, що впливає на потоки біженців: частка українських біженців є найвищою в Балтійському регіоні і становить 3,2% в Естонії, 2,7% в Литві та 2,4% в Латвії.

Натомість у південних країнах єврозони вона в середньому нижча і становить 0,2% у Греції, 0,3% на Мальті та 0,4% у Словенії. За межами єврозони понад 1,5 мільйона біженців зареєструвалися в Польщі, що робить її найбільшою країною-реципієнтом українських біженців у Європі, а майже 0,5 мільйона біженців - у Чеській Республіці. В обох країнах частка українських біженців серед населення перевищує 4%.

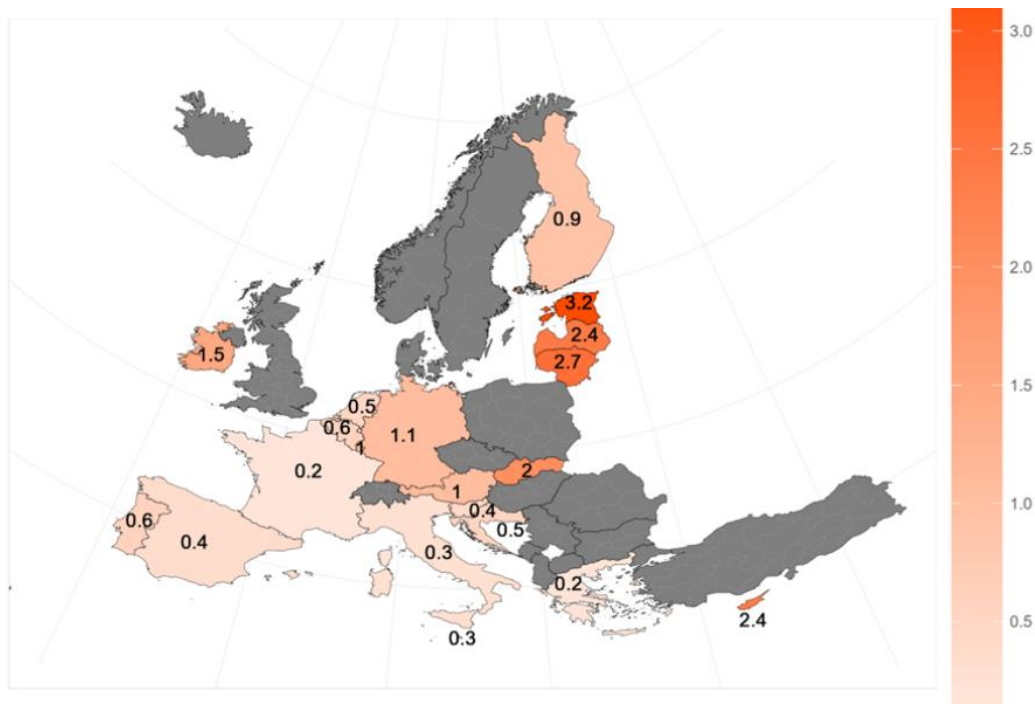

Рисунок 2.1 – Біженці з України, зареєстровані для отримання тимчасового захисту в країнах єврозони, за країнами[5]

З припливом такої кількості мігрантів щороку багато європейських країн переглядають свою міграційну політику з огляду на політичний тиск і потенційні конфлікти з власними громадянами.

Однак, коли мова заходить про збільшення податкових надходжень, більшість європейських країн розглядають мігрантів як іммігрантів, які можуть підвищити економічну стабільність країни в довгостроковій перспективі.

Брак кваліфікованих працівників у Німеччині призвів до того, що, за оцінками експертів, країна потребуватиме 1,5 мільйона іммігрантів щороку, щоб підтримувати свою робочу силу.

У випадку з Німеччиною, наприклад, занепад економіки призвів до того, що МВФ прогнозує, що в 2023 році вона стане найгіршою за показниками серед великих країн. Нестача кваліфікованих працівників призвела до того, що, за оцінками експертів, країна потребуватиме 1,5 мільйона іммігрантів щороку, щоб підтримувати свою робочу силу.

На відміну від більшості інших держав, Німеччина зберігає гнучку політику щодо залучення іноземної робочої сили.

В той час як страх перед іммігрантами сприймається деякими як загроза соціальній згуртованості та національній ідентичності, в інших країнах за останнє десятиліття відбулася зміна парадигми: іммігранти стали сприйматися як цінність для національних ринків праці та системи соціального забезпечення, що стимулює економічний розвиток.

Залучення мігрантів до таких секторів, як охорона здоров'я, будівництво, сільське господарство та логістика, може призвести до збільшення обсягів виробництва, зменшуючи економічну напругу та страждання. Мігранти мають потенціал зробити внесок у державні фінанси у вигляді податків та відповідних пільг, які вони отримують.

Згідно з нещодавнім звітом Frontex, кількість нелегальних перетинів кордону на зовнішніх кордонах ЄС у 2023 році сягнула приблизно 380 000. Цей наплив призвів до транскордонних злочинів, таких як підробка документів, торгівля людьми, контрабанда нелегальних товарів і зброї.

Програми інтеграції мігрантів, такі як культурна орієнтація та мовні тренінги, можуть стати навантаженням для державних бюджетів, оскільки витрати на них спочатку несе приймаюча країна.

Збільшення міграції може спричинити високий попит на житло в будівельному секторі, що призведе до зростання цін на нерухомість та орендної плати. Цей причинно-наслідковий зв'язок не лише вплине на життя мігрантів, але й матиме серйозні наслідки для місцевих жителів.

В Європі всі країни-члени ЄС характеризуються високим рівнем економічних переваг, верховенства права та політичної стабільності.

На противагу цьому, населення інших країн світу стикається з певним рівнем авторитаризму і нестабільності, що змушує їх робити вибір на користь міграції.

Ці дисбаланси пояснюють, чому Європа є - і залишатиметься - головним пунктом призначення для мігрантів, навіть у часи сплячого економічного зростання.

Розуміння економічних наслідків імміграції біженців є ключовим питанням як для економістів, так і для політиків. Для того, щоб зрозуміти короткострокову і довгострокову реакцію просторового розподілу економічної активності на значне збільшення пропозиції робочої сили, необхідно враховувати не лише перспективний аспект дорогих міграційних рішень, але й поступове накопичення капіталу, яке може супроводжувати такі рішення і стимулювати їх прийняття.

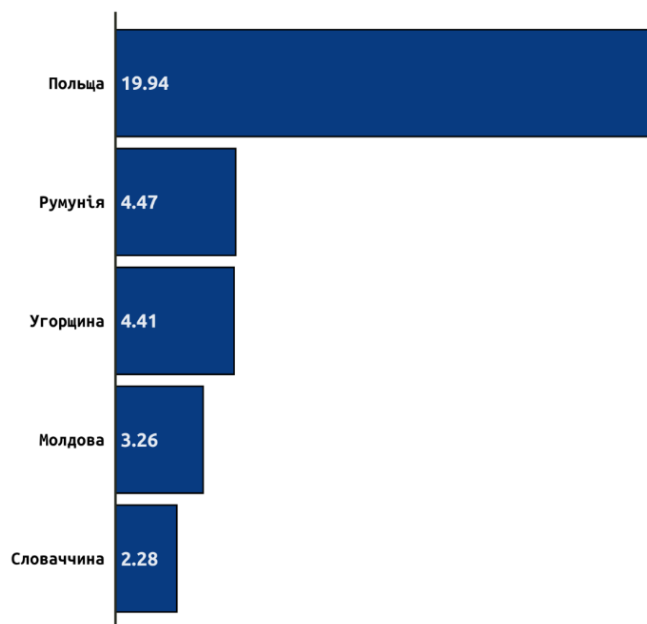

Рисунок 2.2 – Кількість перетинів кордону України з 24.02.2022 до 01.05.2023 [18]

Сьогодні ЄС стикається з найбільшою кризою імміграції біженців у своїй історії. Європейські країни зіткнулися з раптовим і безпрецедентним збільшенням пропозиції робочої сили у вигляді українських біженців після вторгнення Росії у 2022 році. Цифри вражають: понад 8 мільйонів біженців, серед яких понад 4 мільйони працездатного віку, географічно розпорошені по всій Європі.

Українські біженці - це переважно жінки та діти, і переважна більшість з них мають вищу освіту або диплом про вищу освіту. На рисунках 2.4-2.6 показано кількість біженців за навичками як частку працездатного населення приймаючої країни у працездатному віці.

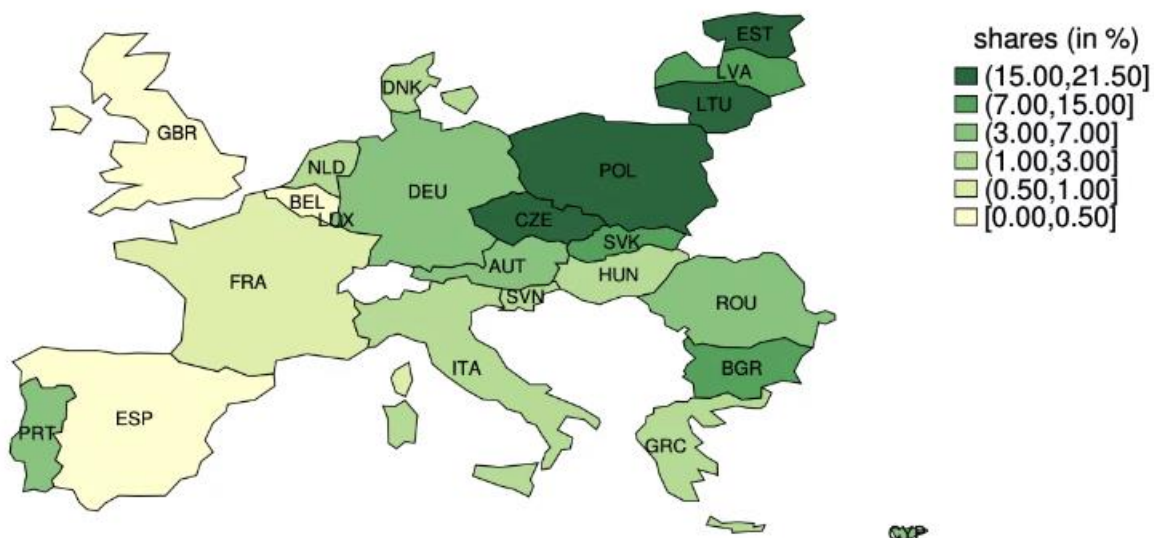

Рисунок 2.4 – Шок пропозиції висококваліфікованої робочої сили через українських біженців [2]

Розподіл біженців у приймаючих країнах дуже неоднорідний - сусідні країни отримують найбільший приплив мігрантів - і вони, як правило, висококваліфіковані.

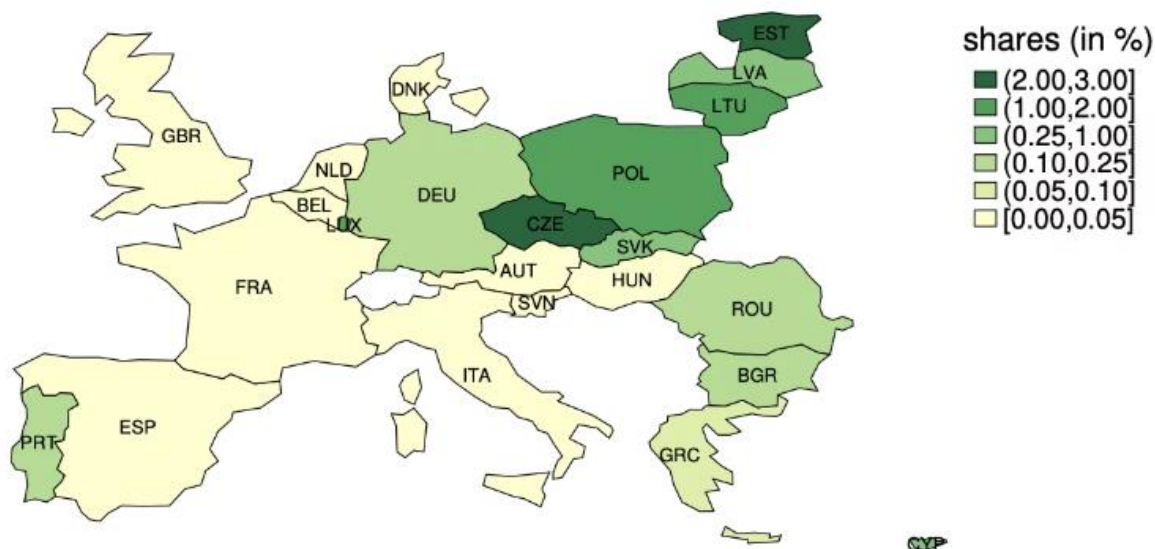

Рисунок 2.5 – Шок пропозиції низькокваліфікованої робочої сили через українських біженців [2]

Виходячи з цих описових даних, природно задатися питанням про те, які наслідки для добробуту та економіки має збільшення пропозиції робочої сили в

країнах ЄС, і чи існує міграційна політика, яка б сприяла покращенню добробуту як мігрантів-біженців, так і корінних мешканців.

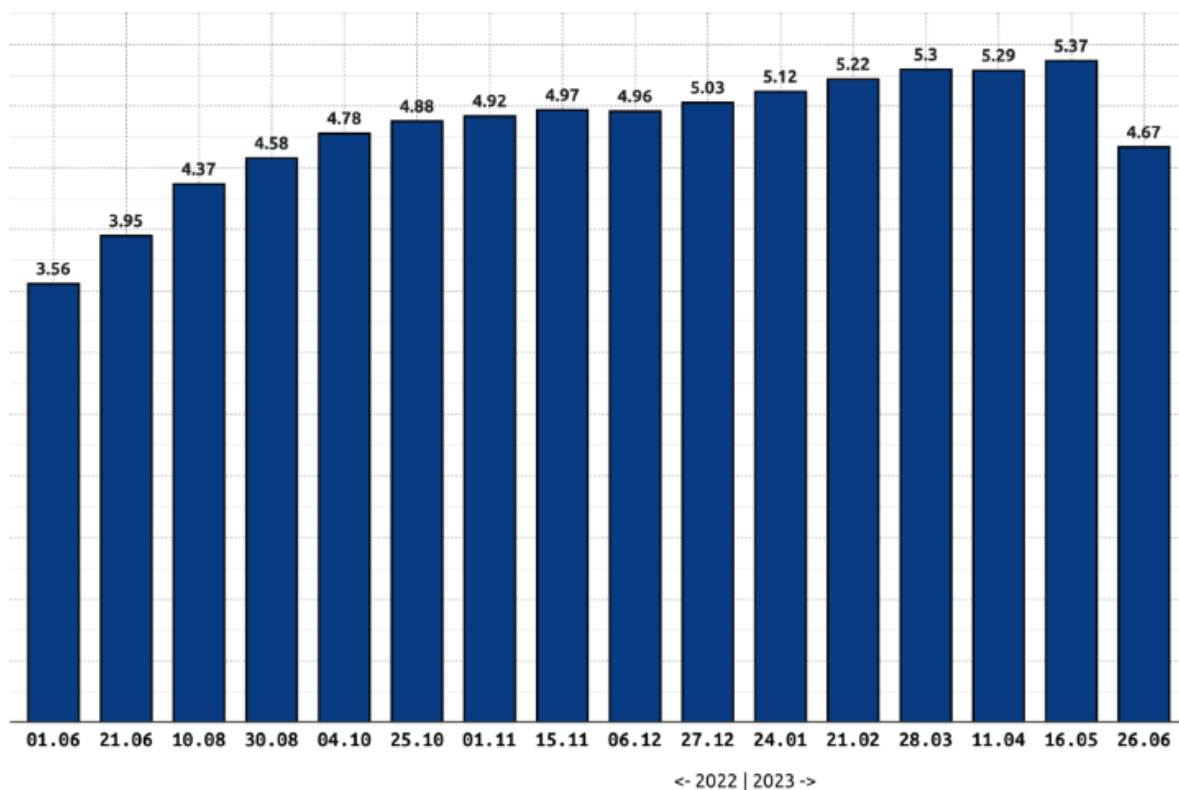

Рисунок 2.6 – Кількість українців у країнах Європи, млн осіб [18]

Через непередбачуваність перебігу війни в Україні та її тривалості, на даному етапі складно робити прогнози щодо того, коли українські вимушені мігранти почнуть масово повертатися додому, і скільки з них повернеться. Але безсумнівно, що чим довше триватиме війна, тим міцнішими ставатимуть зв'язки українських мігрантів з країнами їхнього перебування.

Це відбуватиметься завдяки їхній інтеграції в соціальні інститути цих країн, встановленню нових особистих контактів, вивченню мови, здобуттю освіти в приймаючих країнах.

Все це в кінцевому підсумку полегшить їм пошук роботи, відкриє нові можливості для облаштування постійного місця проживання в цих країнах. Крім того, можна очікувати, що після зняття заборони на виїзд за кордон

чоловіків у віці від 18 до 60 років частина чоловіків виїде з України, щоб возз'єднатися зі своїми сім'ями за кордоном і почати нове життя.

2.2. Оцінка інтеграції українських мігрантів у ринок праці ЄС

Європа пережила раптове і безпрецедентне збільшення пропозиції робочої сили з прибуттям українських біженців внаслідок російського вторгнення. У цій колонці ми моделюємо добробут та економічні наслідки для країн ЄС. Реальний ВВП зростає в більшості країн, але особливо в тих, які здатні побудувати більше капітальних структур, щоб пристосуватися до збільшення пропозиції робочої сили.

У деяких країнах, які не в змозі накопичити капітал достатньо швидко, спостерігається спад виробництва. Вплив на різні частини робочої сили - низькокваліфіковану, висококваліфіковану та власників капіталу - є різним і залежить від часу.

У короткостроковому періоді збільшення пропозиції робочої сили збільшує навантаження на капітальні споруди, які потребують часу на будівництво, і впливає на прибутковість капіталу та індекс цін, який впливає на реальну прибутковість нагромадження капіталу в різних країнах.

З часом країни, які розбудовують капітальні структури, можуть скористатися перевагами збільшення пропозиції робочої сили і збільшити обсяги виробництва, що призводить до потенційних довгострокових вигод.

Дослідники виявили, що приплив українських біженців збільшує сукупний реальний ВВП в Європі на 3,6% в довгостроковій перспективі. Реальний ВВП зростає в більшості країн, але особливо в західноєвропейських країнах, які будують більше капітальних споруд [9].

У деяких країнах Східної Європи спостерігається спад виробництва, оскільки вони не в змозі накопичити капітал достатньо швидко, щоб

відреагувати на збільшення пропозиції робочої сили. Як наслідок, приплив біженців у короткостроковій перспективі суттєво збільшує навантаження на капітальні структури в цих країнах, спонукаючи домогосподарства переїжджати до країн, де капітал зростає швидше, що з часом негативно впливає на зайнятість і стимули до розбудови капітальних споруд.

На відміну від попередніх хвиль вимушеної міграції до Європи внаслідок військових конфліктів, коли біженцями були переважно молоді чоловіки з відносно низьким рівнем освіти, типова українська біженка - це жінка віком від тридцяти років з вищою освітою та однією або двома дітьми.

Профілювання та моніторинг захисту УВКБ ООН серед українських біженців з травня по листопад 2022 року показав, що жінки становили 85% усіх респондентів, 47% з них були у віці від 35 до 59 років, а 25% - у віці від 18 до 34 років. 47% респондентів закінчили університет, а ще 29% отримали професійно-технічну освіту. 73% заявили, що працювали за наймом або були самозайнятими, коли почалася війна. З них 15% працювали в сфері оптової та роздрібної торгівлі, 14% - у сфері освіти, а 9% - у сфері охорони здоров'я [10].

Інші опитування біженців свідчать про ще вищий освітній рівень українців. Згідно з опитуванням УВКБ ООН, близько 73% респондентів мають вищу освіту.

Аналогічно, 71% учасників опитування EUAA та ОЕСР про прибуття мігрантів з України повідомили, що вони закінчили вищу освіту, в тому числі 41% мають ступінь магістра або вище. Недоліком є те, що лише 50% респондентів засвідчили своє знання англійської мови, 8% опитаних біженців розмовляють польською, 5% - німецькою і 3% - французькою мовами [10].

Існує кілька наслідків таких характеристик українських біженців для їхнього працевлаштування:

- той факт, що українські біженці мають вищий рівень освіти та навичок порівняно з іншими групами біженців, робить їх цінним доповненням до кваліфікованої робочої сили ЄС, у тому числі у сферах, де багато країн-членів ЄС відчувають гострий дефіцит, наприклад, у сфері охорони здоров'я;

- українські біженці, маючи твердий намір повернутися додому (хоча й не знаючи, коли саме), можуть шукати тимчасову роботу, яка є низькооплачуваною і для якої вони мають надмірну кваліфікацію, замість того, щоб інвестувати свої зусилля в подолання більш високих бар'єрів на шляху до якісного працевлаштування;

- українці також часто працюють не за своєю кваліфікацією, оскільки не володіють місцевою мовою або англійською мовою, як можливою альтернативою в деяких випадках, і не можуть дозволити собі відкласти працевлаштування доти, доки вони не стануть вільно нею володіти;

- переважання серед біженців жінок з дітьми означає, що їхня зайнятість залежить від наявності дитячих садків і що багато хто з них може надавати перевагу роботі на умовах неповного робочого дня;

- для багатьох біженців активний пошук роботи ускладнюється проблемою пошуку житла, зокрема, через те, що у великих містах більше можливостей для працевлаштування, а доступне житло є дефіцитом;

- багато українців за кордоном психологічно травмовані, відчувають тривогу або депресію, тому потребують психологічної підтримки та консультування, щоб стати активними на ринку праці.

Завдяки своїй високій кваліфікації та мотивації українські біженці є цінним внеском у європейську робочу силу. Однак їхній потенціал використовується недостатньо, оскільки більшість з них або безробітні, або зайняті на роботах, що не відповідають їхній кваліфікації. Незважаючи на те, що існує багато позитивних практик сприяння працевлаштуванню українських біженців, ситуація в різних країнах Європи нерівномірна, і існує багато прогалин в охопленні заходів.

У багатьох країнах заходи з інтеграції на ринку праці є мінімальними і не враховують потреби та потенціал конкретних біженців. Витрати на інтеграцію на ринку праці значно нижчі у Східній Європі, незважаючи на те, що цей регіон приймає більшу частку біженців порівняно з іншими частинами Європи.

Безкоштовні курси місцевої мови, швидке визнання кваліфікації та допомога в пошуку роботи - необхідний мінімум для збільшення кількості працевлаштованих біженців. Однак ефективна інтеграція на ринку праці може бути найкраще забезпечена, якщо буде розроблений комплексний підхід.

Він має поєднувати вивчення мови, оцінку навичок, швидке визнання кваліфікації, підвищення кваліфікації та консультування з питань працевлаштування, а також додаткові заходи, такі як психосоціальна підтримка, юридичні консультації та забезпечення дітей місцями для денного догляду.

Без інвестицій в ефективну інтеграцію на ринку праці біженці, швидше за все, залишаться безробітними або отримають низькокваліфіковану роботу, оскільки остання має найменші бар'єри для входу на ринок праці. Заходи з підтримки інтеграції є дорогими і своєчасними.

Однак вони дозволяють економіці приймаючих країн отримати максимальну користь від навичок і знань, отриманих українцями на батьківщині, і водночас забезпечують біженцям кращу самореалізацію та вищі доходи. Враховуючи початкову високу кваліфікацію українських біженців, інтеграційні заходи мають високе співвідношення витрат і вигод.

Нинішня задекларована відсутність зацікавленості українських біженців у постійному проживанні за кордоном може демотивувати приймаючі країни інвестувати в їхню інтеграцію.

Однак, враховуючи перспективи затяжної війни, більшість біженців не повернуться в Україну щонайменше кілька років, а ті, кому вдасться знайти задовільну роботу, з більшою ймовірністю залишаться в приймаючій країні після закінчення війни.

Крім того, деякі біженці, які прив'язуються до приймаючих країн, але не захочуть втрачати зв'язок з Україною, будуть залучені до циркулярної міграції. Це означає, що вони житимуть з перервами між своєю батьківщиною і приймаючою країною, а це означає, що вони все одно робитимуть внесок в економіку приймаючих країн.

Інвестувати в освіту, культурну орієнтацію та підвищення кваліфікації тих біженців, які з часом повернуться в Україну, є доцільним. По-перше, після певної соціально-економічної та культурної інтеграції в приймаючій країні вони стануть її "послами" на батьківщині, поширюючи "м'яку силу" країни та сприяючи двосторонньому економічному та культурному співробітництву.

По-друге, оскільки країни ЄС вже пообіцяли підтримати післявоєнне відновлення України, інвестиції в навички та знання біженців можна вважати підтримкою в натуральній формі для України, яка потребуватиме кваліфікованої робочої сили для відбудови країни.

Інтеграція українських мігрантів на ринку праці ЄС стикається з численними проблемами та викликами, що впливають як на самих мігрантів, так і на приймаючі суспільства. Однією з основних проблем, звісно, є мовний бар'єр.

Низький рівень володіння місцевими мовами значно ускладнює пошук роботи, навіть для висококваліфікованих фахівців. Багато українців, які приїжджають до країн ЄС, не володіють місцевими мовами, що обмежує їхні можливості для працевлаштування та соціальної інтеграції [10].

Іншим аспектом є визнання кваліфікацій, адже українські дипломи та професійні сертифікати не завжди визнаються в країнах ЄС, що призводить до "brain waste" — ситуації, коли висококваліфіковані мігранти змушені працювати на низькокваліфікованих посадах. Процедури визнання часто є складними та тривалими [15].

Хоча ЄС активував Директиву про тимчасовий захист, яка забезпечує українцям право на проживання та роботу, в багатьох країнах процес працевлаштування все ще залишається складним через бюрократичні перепони та недостатню кількість робочих місць.

Значна частка українських мігрантів — це жінки, які приїжджають з дітьми. Це створює додаткові виклики, пов'язані з доступом до дитячих садків і шкіл, а також з балансуванням між роботою і сімейними обов'язками.

Не слід забувати про те, що багато мігрантів відчують стрес і тривогу через війну в Україні та непевність щодо майбутнього. Це впливає на їхню здатність адаптуватися та ефективно інтегруватися у новому середовищі[10].

Для покращення ситуації уряди країн ЄС та місцеві органи влади впроваджують різноманітні програми підтримки, такі як мовні курси, тренінги для підвищення кваліфікацій та полегшення процесів визнання дипломів. Важливу роль відіграють і громадські організації, які допомагають мігрантам знайти роботу та адаптуватися до нового життя.

Створення ефективних систем збору даних про зайнятість українських біженців і надання порівнянної інформації по всьому ЄС допомогло б відстежувати і порівнювати прогрес у працевлаштуванні біженців, аналізувати ефективність заходів з підтримки зайнятості та пропонувати індивідуальні заходи, спрямовані на задоволення потреб як українських біженців, так і роботодавців.

Приймаючі країни повинні докладати зусиль для запобігання нестандартної зайнятості, особливо поширеної в країнах, де соціальна допомога українським біженцям обмежена або взагалі відсутня. Відчайдушно намагаючись заробити гроші, щоб утримувати свої сім'ї, українці також часто погоджуються на важку фізичну роботу на складах, фабриках або в сільському господарстві, з 60-годинним робочим тижнем і низькою оплатою праці. Експлуатація також дуже ймовірна в секторі домашнього догляду, де зайнятість, як правило, неофіційна, без жодних соціальних гарантій.

Рекомендується посилити співпрацю між відповідальними агентствами зайнятості ЄС і національними агентствами зайнятості, а також організаціями роботодавців, бізнес-асоціаціями, НУО, що сприяють інтеграції біженців, профспілками та відповідними ініціативами діаспори, щоб заохочувати взаємне навчання, обмін передовим досвідом і планування спільних дій.

Таким чином, хоча виклики інтеграції українських мігрантів значні, завдяки скоординованим зусиллям урядів, роботодавців та громадських

організацій можливо створити умови для їх успішного включення до європейського ринку праці.

2.3. Інтеграційна політика ЄС та міграційні перспективи України

Український уряд вже висловив занепокоєння тим, що глибша інтеграція його громадян у країнах ЄС може перешкодити його здатності повністю мобілізувати ресурси та активи країни для (зрештою) відбудови України. Занепокоєння щодо відтоку мізків, наприклад, було продемонстровано у зв'язку з проханням українського уряду до польських університетів не наймати українських науковців через побоювання, що кращі зарплати та умови життя можуть зрештою переконати їх повернутися в Україну після війни.

Інтеграційна політика з подвійною метою, спрямована як на сприяння інтеграції новоприбулих, так і на досягнення успіху після їхнього повернення, могла б допомогти розвіяти певну напруженість. Політики могли б надихнутися такими багатовекторними підходами, використовуючи програми при скореній інтеграції у Швеції та Німеччині, які поєднують послуги від оцінки кваліфікації та мовної підготовки до наставництва та професійної орієнтації на основі індивідуальних потреб та інтересів (включно з бажанням повернутися в Україну та зробити свій внесок у її відбудову). Такі програми прискорюють процес інтеграції новоприбулих мігрантів, а також відточують навички, які можуть стати в нагоді після повернення [12].

Зважаючи на те, що понад 8 мільйонів українців шукають притулку за межами рідної країни і немає ясності щодо того, коли може закінчитися жорстока війна, прийняття політик і програм, які можуть відповідати багатьом мандатам, буде мати вирішальне значення для підтримки почуття солідарності, яке характеризувало реакцію на українське переміщення протягом останнього року.

Політика країн ЄС щодо інтеграції української робочої сили передбачає комплексний підхід, спрямований на забезпечення ефективної інтеграції українських мігрантів в економіку та суспільство ЄС. Ці заходи включають правові спрощення, підтримку зайнятості, мовну підготовку та соціальну інтеграцію.

З початку конфлікту в Україні багато країн ЄС, зокрема Польща, запровадили спеціальні законодавчі акти, які спрощують процедуру працевлаштування для українців. Наприклад, у Польщі українські біженці можуть працювати без необхідності отримання дозволу на роботу, що значно полегшує їхній доступ до ринку праці.

З моменту введення в дію спеціального закону, що полегшує доступ до ринку праці в Польщі, 185 000 біженців з України почали працювати в країні. Закон надає біженцям з України право на працевлаштування, навіть якщо вони не мають дозволу на роботу або номера PESEL - унікального персонального ідентифікатора, який видається резидентам. Натомість біженці з України можуть приступити до роботи за умови, що їхній роботодавець повідомить місцеве управління праці про прийняття на роботу протягом 14 днів.

Процедура поширюється на громадян України та подружжя громадян України, які не є громадянами ЄС, які прибули до Польщі 24 лютого 2022 року або після цієї дати, або після початку війни[11].

Половина біженців знайшли роботу в 4 з 16 польських воєводств - Мазовецькому, Дольношльонському, Великопольському та Лодзькому. Оскільки більшість біженців - це жінки і діти, жінки також складають більшість серед новоприйнятих на роботу - 135 000 осіб. На момент написання цієї статті, за даними Управління Верховного комісара ООН у справах біженців (УВКБ ООН), у Польщі перебувало понад 1,1 мільйона біженців з України [11].

Міністерство соціальної політики і сім'ї Польщі має намір надалі сприяти трудовій інтеграції біженців, у тому числі шляхом покращення доступу до курсів польської мови. Очікується, що майбутні нормативні акти також

полегшати інспекторам праці забезпечення біженцям належних стандартів праці.

ЄС надає значну фінансову підтримку для інтеграції мігрантів. Фонд притулку, міграції та інтеграції (AMIF) є ключовим інструментом, який фінансує програми, спрямовані на забезпечення зайнятості та соціальної інтеграції українських мігрантів. Цей фонд допомагає країнам ЄС розробляти та впроваджувати ефективні політики та програми з інтеграції.

Мовна підготовка є важливим аспектом інтеграції. Багато країн ЄС, включаючи Польщу та Німеччину, пропонують безкоштовні курси з вивчення місцевих мов для українських мігрантів. Ці курси допомагають мігрантам краще інтегруватися в суспільство та знайти роботу відповідно до їхньої кваліфікації.

Інтеграція українських дітей в освітні системи країн ЄС також є пріоритетом. Наприклад, у Польщі були організовані літні табори для українських дітей, щоб допомогти їм освоїти польську мову і підготуватися до навчання в місцевих школах.

Для дорослих організовуються професійні курси та тренінги, які допомагають підвищити їхню кваліфікацію та адаптуватися до потреб ринку праці. Напередодні першого навчального дня відразу після російського вторгнення Міністерство освіти Польщі та керівники шкіл зіткнулися з проблемою забезпечення освіти для 450 000 українських дітей та молоді, які проживають у Польщі.

Багато з цих учнів продовжували брати участь в українській системі освіти за допомогою онлайн-пропозицій, розроблених під час пандемії COVID-19. Невизначеність щодо тривалості війни, а також припущення, яке поділяли як переміщені українці, так і приймаючі суспільства, що їхнє перебування буде короткочасним, зробили привабливим варіант онлайн-навчання в українській системі освіти.

Дистанційне навчання було відносно легким і простим у впровадженні. Крім того, дистанційне навчання зняло частину безпосереднього тиску на

польську систему освіти, яка вже боролася з гострою нестачею вчителів, аудиторій та перекладачів - ситуація, яка є спільною для багатьох країн ЄС.

Коротше кажучи, підключення до української системи освіти дозволило навчати переміщених дітей і молодь, водночас зменшивши вплив на освітню інфраструктуру приймаючої країни і задовольнивши бажання багатьох українців у Польщі з часом виїхати звідти.

Але з початком нового навчального року у вересні минулого року питання про переведення українських дітей до польської системи освіти знову постало на порядку денному як перед адміністрацією шкіл, так і перед батьками. ЮНІСЕФ та інші організації запропонували літні табори, щоб навчити українських дітей польської мови та полегшити їхній шлях до польської системи освіти.

Дорослі українці працездатного віку, в переважній більшості жінки, також стикалися з подібними питаннями щодо взаємодії з польськими системами, в даному випадку з ринком праці.

Цілі, які керували етапом екстреної допомоги та прийому, полягали в тому, щоб дати можливість українцям реалізувати своє право на працю відповідно до Директиви ЄС про тимчасовий захист (ДТЗ), щоб покрити свої витрати на проживання і надати відчуття структури і сенсу їхньому життю.

Лідери ЄС, національні та регіональні лідери в уряді та поза ним змушені жонглювати роботою в трьох сферах паралельно: сприяти інтеграції українців, які залишаються надовго, організовувати перший прийом майбутніх мігрантів та готувати від'їзд тих, хто має намір повернутися і відігравати певну роль у відновленні України. Це нелегка справа.

По-перше, кожна сфера має свій власний набір завдань, починаючи від прискорення та покращення інтеграції на ринку праці тих, хто перебуває в країні тривалий час, до швидкої реєстрації новоприбулих та сприяння соціальній та економічній реінтеграції тих, хто хоче повернутися.

По-друге, відповідальність за політику первинного прийому, інтеграції та повернення часто лежить на різних урядових структурах і виконавчих органах,

чий досвід координації може бути обмеженим або затьмареним проблемами. І, нарешті, самі цілі, що лежать в основі цих видів діяльності, є концептуально різними, а іноді можуть навіть суперечити один одному.

ВИСНОВКИ

Агресія проти України у лютому 2022 року призвела до вимушеної міграції українців за межі країни. Як наслідок, країни ЄС зіткнулися з беспрецедентним міграційним викликом, який перевершує за масштабами кризу, спричинену війною в Сирії у 2015-2017 роках.

Дослідження показує, що великий наплив мігрантів з України спровокував у європейському співтоваристві дискусію щодо уніфікації та модернізації національних міграційних систем різних країн-членів ЄС. Водночас, кількість зареєстрованих біженців та осіб під тимчасовим захистом продовжує зростати, що свідчить про можливе остаточне збільшення кількості людей, які виїхали з України через війну. Політична воля відіграє найважливішу роль у таких беспрецедентних ситуаціях, забезпечуючи основу для подальших кроків.

Аналіз показав, що після 24 лютого в ЄС була створена правова база, яка забезпечувала правові підстави для перебування тимчасово переміщених осіб з України, а також адекватну основу для їхньої адаптації та інтеграції.

З'ясовано, що різні види міграції мають різний вплив на економіку країн ЄС. Економічна міграція сприяє заповненню дефіциту робочої сили, тоді як вимушена міграція, як у випадку з українцями, потребує особливого підходу для інтеграції.

Основні виклики включають мовний бар'єр, культурні відмінності та адміністративні труднощі. Однак, українські мігранти демонструють високу мотивацію до інтеграції та адаптації, що полегшує процес їх інтеграції у ринки праці країн ЄС.

Масштаби трудової міграції українців до ЄС значно зросли після 2022 року, що призвело до значного збільшення кількості українців на ринку праці країн ЄС. Динаміка показує, що ця тенденція продовжує зростати.

Унікальність ситуації мігрантів з України полягає в тому, що багато громадян України були інтегровані де-юре в європейських країнах у перші

тижні війни, а де-факто їхня адаптація відбувалася вже після отримання права на тимчасове перебування. Більшість даних про проблеми тимчасово переміщених осіб з України були опубліковані в міжнародних звітах, соціологічних дослідженнях та журналістських матеріалах.

З'ясовано, що політика ЄС щодо інтеграції мігрантів є комплексною і багаторівневою, спрямованою на гармонізацію відносин між мігрантами та громадянами ЄС. Вона охоплює різні аспекти інтеграції, включаючи соціальну, економічну та культурну інтеграцію.

Відповідно до Плану дій з інтеграції та включення на 2021-2027 роки, ЄС прагне забезпечити рівний доступ мігрантів до освіти, охорони здоров'я, житла та ринку праці, підкреслюючи важливість співпраці між мігрантами і приймаючими громадами.

Приймаючі країни повинні докладати зусиль для запобігання нестандартної зайнятості, особливо поширеної в країнах, де соціальна допомога українським біженцям обмежена або взагалі відсутня.

Відчайдушно намагаючись заробити гроші, щоб утримувати свої сім'ї, українці також часто погоджуються на важку фізичну роботу на складах, фабриках або в сільському господарстві, з 60-годинним робочим тижнем і низькою оплатою праці. Експлуатація також дуже ймовірна в секторі домашнього догляду, де зайнятість, як правило, неофіційна, без жодних соціальних гарантій.

Рекомендується посилити співпрацю між відповідальними агентствами зайнятості ЄС і національними агентствами зайнятості, а також організаціями роботодавців, бізнес-асоціаціями, НУО, що сприяють інтеграції біженців, профспілками та відповідними ініціативами діаспори, щоб заохочувати взаємне навчання, обмін передовим досвідом і планування спільних дій.

Таким чином, хоча виклики інтеграції українських мігрантів значні, завдяки скоординованим зусиллям урядів, роботодавців та громадських організацій можливо створити умови для їх успішного включення до європейського ринку праці.

Одним з ефективних шляхів вирішення ситуації мав би бути розподіл так званого тягаря біженців серед усіх європейських країн. Зважаючи на велику кількість українців, краще було б мати певний розподіл тягаря. Щоб полегшити тягар первинного прийняття біженців в Центральній та Східній Європі, забезпечити, щоб приїжджі люди мали найкращі можливості доступу до медичних послуг, житла, ринку праці, освіти тощо.

Вивчення динаміки міграції після подій лютого 2022 року вказує на те, що країни ЄС відчували серйозний тиск через значний наплив українських мігрантів. Цей наплив порівнюють з кризою, спричиненою війною в Сирії, що застосування вимагає спеціальних заходів. Аналіз також показує, що політична воля відіграє ключову роль у забезпеченні необхідної правової бази для тимчасового перебування та інтеграції українських мігрантів.

Створення правової бази в ЄС після 24 лютого дозволило забезпечити не лише правовий захист, але й адаптацію та інтеграцію мігрантів. Однак, такий масштабний наплив став викликом для уніфікації та модернізації міграційних систем країн-членів ЄС.

Результати аналізу показали, що різні види міграції мають різний вплив на економіку країн ЄС. Економічна міграція допомагає заповнити дефіцит робочої сили, тоді як вимушена міграція вимагає специфічного підходу для інтеграції. Незважаючи на ці виклики, українські мігранти проявляють високу мотивацію до інтеграції та адаптації, що полегшує їхнє включення у ринки праці країн ЄС.

Щоб забезпечити успішну інтеграцію, рекомендується посилити співпрацю між різними агентствами та організаціями, а також розвивати взаємне навчання та обмін досвідом між мігрантами та громадськими організаціями.

Нарешті, одним з ефективних шляхів вирішення ситуації може стати розподіл тягаря між всіма країнами ЄС, забезпечуючи при цьому належні умови для інтеграції українських мігрантів у європейське суспільство.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Adema J. Understanding return intentions and integration of Ukrainian refugees. CEPR. URL: <https://cepr.org/voxeu/columns/understanding-return-intentions-and-integration-ukrainian-refugees> (date of access: 09.05.2024).
2. Derzhstat Ukrainy (2022). [State Statistics Office of Ukraine]. Retrieved from: <https://ukrstat.gov.ua> [in Ukrainian].
3. DeSilver, D. (2022). After a month of war, Ukrainian refugee crisis ranks among the world's worst in recent history. Pew Research Center. Retrieved from: <https://www.pewresearch.org/facttank/2022/03/25/after-a-month-of-war-ukrainian-refugee-crisis-ranks-among-the-worlds-worst-in-recent-history/>.
4. Economic Migrants and Refugees. Anti-Oppressive Social Work: A Guide for Developing Cultural Competence. 1 Oliver's Yard, 55 City Road, London EC1Y 1SP United Kingdom. P. 137–154. URL: <https://doi.org/10.4135/9781446269473.n8> (date of access: 11.05.2024).
5. EU funds for migrant integration 2021-2027. European Website on Integration. URL: https://migrant-integration.ec.europa.eu/funding/eu-funds-2021-2027-period_en (date of access: 12.05.2024).
6. Global Compact for Safe, Orderly and Regular Migration : Resolution adopted by the General Assembly on 19 December 2018 [without reference to a Main Committee (A/73/L.66)] 73/195. URL: <https://migrationnetwork.un.org/sites/g/files/tmzbd1416/files/docs/gcm-n1845199.pdf>.
7. Grabianowski E. How Human Migration Works. HowStuffWorks. URL: <https://science.howstuffworks.com/life/evolution/human-migration5.htm> (date of access: 09.05.2024).
8. Introduction to Human Migration. Education | National Geographic Society. URL: <https://education.nationalgeographic.org/resource/introduction-to-human-migration/> (date of access: 08.05.2024).
9. Iredale R. The Migration of Professionals: Theories and Typologies. International Migration. 2001. Vol. 39, no. 5. P. 7–26. URL: <https://doi.org/10.1111/1468-2435.00169> (date of access: 08.05.2024).
10. Mishchuk Z. The Challenges of Ukrainian Refugees' Labour Market Integration. Home | GLOBSEC - A Global Think Tank: Ideas Shaping the World. URL: <https://www.globsec.org/sites/default/files/2023-02/Policy%20Brief%20->

%20Between%20Vague%20Return%20Prospects.pdf#:~:text=URL:%20https://www.globsec.org/sites/default/files/2023 (date of access: 12.05.2024).

11. Poland: 185 000 refugees from Ukraine start work under simplified procedure. European Website on Integration. URL: https://migrant-integration.ec.europa.eu/news/poland-185-000-refugees-ukraine-start-work-under-simplified-procedure_en (date of access: 13.05.2024).
12. Prolonged Ukrainian Displacement: An Uneasy Marriage of Reception, Integration, and Return Policies. migrationpolicy.org. URL: <https://www.migrationpolicy.org/news/ukrainian-displacement-multipronged-policy-focus> (date of access: 11.05.2024).
13. The 2012 Ageing Report: Underlying Assumptions and Projection Methodologies. European Economy. Brussels: European Commission, 2011. URL: https://ec.europa.eu/economy_finance/publications/european_economy/2011/pdf/ee-2011-4_en.pdf.
14. UNHCR (2022). Operational Data Portal/Ukrainian Refugee Situation, Retrieved from: <https://data.unhcr.org/en/situations/ukraine>.
15. Vincenza Desiderio M. Displaced Ukrainians in European Labor Markets: Leveraging Innovations for More Inclusive Integration. migrationpolicy.org. URL: <https://www.migrationpolicy.org/research/ukrainians-european-labor-markets> (date of access: 14.05.2024).
16. What is Migration - Types, Causes & Impact. GeeksforGeeks. URL: <https://www.geeksforgeeks.org/what-is-migration-types-causes/> (date of access: 12.05.2024).
17. What is the economic impact of migration on Europe?. euronews. URL: <https://www.euronews.com/business/2024/01/22/the-economic-impact-of-migration-on-europe> (date of access: 08.05.2024).
18. Кількість українців та їх міграція за кордон через війну. Укрінформ - актуальні новини України та світу. URL: <https://www.ukrinform.ua/rubric-ato/3732355-kilkist-ukrainciv-ta-ih-migracia-za-kordon-cerez-vijnu.html> (дата звернення: 13.05.2024).
19. Кудряченко А.І. Іслам у сучасній Європі та Україні : виклики, стан і перспективи. Науковий вісник Дипломатичної академії України. Випуск 21. Частина II. Зовнішня політика і дипломатія: традиції, тренди, досвід. 2014. Вип. 21. С. 64–69. URL: <https://elibrary.ivinas.gov.ua/1826/1/6%20Nvdau%202014%2021%282%29%2010.pdf>.
20. Регулювання міграції: Прийом біженців з України. Migration and Home Affairs. URL: <https://home-affairs.ec.europa.eu/policies/migration-and-asylum/migration->

management/migration-management-welcoming-refugees-ukraine_uk (дата звернення: 14.05.2024)

21. Українці в ЄС добре інтегруються, це може мати серйозні наслідки для України - експерти про політику ЄС щодо біженців. Voice of America. URL: <https://www.holosameryky.com/a/migranty-evropa-ukrainski-bizhenci/7154348.html> (дата звернення: 11.05.2024).
22. Філіппов В., Янгупов Е. ВПЛИВ РОСІЙСЬКОЇ ІНТЕРВЕНЦІЇ НА УКРАЇНСЬКУ ЕКОНОМІКУ. GRUNDLAGEN DER MODERNEN WISSENSCHAFTLICHEN FORSCHUNG. 2023. URL: <https://doi.org/10.36074/logos-31.03.2023.08> (дата звернення: 10.05.2024).
23. Чому міграція українців стала корисною для країн ЄС та які висновки зробили у Європі?. Visit Ukraine - RULES OF SAFE VISIT TO UKRAINE. URL: <https://visitukraine.today/uk/blog/2377/why-has-the-migration-of-ukrainians-been-beneficial-for-eu-countries-and-what-have-europe-learned-from-it> (дата звернення: 11.05.2024).
24. <https://europewb.org.ua/rivnist-na-paperi-pozytsiya-ukrayiny-v-indeksi-integratsiyi-migrantiv-mipex/>
25. Монографія МОДЕЛЬНА ОСНОВА СТРАТЕГІЇ ІНТЕРКУЛЬТУРНОЇ ІНТЕГРАЦІЇ НА НАЦІОНАЛЬНОМУ РІВНІ
26. URL: <https://rm.coe.int/-/1680aa9dd4>
27. Монографія Інтеграція мігрантів. Концепції та практики
28. Монографія УКРАЇНА В СИСТЕМІ ЄВРОПЕЙСЬКОЇ ІНТЕГРАЦІЇ
29. URL https://www.researchgate.net/profile/Jan-Holonic/publication/334045077_UKRAINA_V_SISTEMI_EVROPEJSKOI_INTEGRACII/links/5d13bb68a6fdcc2462a90e63/UKRAINA-V-SISTEMI-EVROPEJSKOI-INTEGRACII.pdf
30. Монографія СУТНІСТЬ І СУЧАСНІ ТЕНДЕНЦІЇ МІЖНАРОДНОЇ ТРУДОВОЇ МІГРАЦІЇ URL http://umo.edu.ua/images/content/institutes/imp/vydannya/visnyk_umo/ekonomika/V_2/Федоренко.pdf
31. Особливості інтеграції України в ЄС: виклик часу URL https://economyandsociety.in.ua/journals/13_ukr/3.pdf
32. Україна в міжнародних інтеграційних процесах : монографія – К.
33. Міграційні явища та процеси: поняття, методи, факти: довідник / У. Я Садова, Р. Т. Теслюк, М. М. Біль, О. Т. Риндзак, О. П. Мульська та ін.; ДУ «Інститут регіональних досліджень імені М. І. Долішнього НАН України»; наук. ред. У. Я. Садова. 2-ге вид.,

- доп. і перероб. Львів, 2018. 226 с. URL:<http://ird.gov.ua/irdp/p20180801.pdf>. Особистий внесок: Міграційна активність населення країн-донорів. С. 109-110.
34. 2. Бідак В. Я., Копистянська Х. Р., Ноджак Л. С. Когнітаріат як інноваційний суб'єкт регіональних
35. суспільних систем (соціогуманістичні аспекти) / Інститут регіональних досліджень НАН України.
36. Львів, 2006. 120 с.
37. Ukrainian labour migration and the future of labour market: social-economic, geographic and institutional dimensions / U. Ya. Sadova (Ed.); Dolishniy Institute of Regional Research of the National Academy of Sciences of Ukraine. Lviv, 2020. 59 p.
URL:<http://ird.gov.ua/irdp/p20200037.pdf>
38. Українська трудова міграція й майбутнє сфери праці: соціально-економічний, геопросторовий, інституційний вимір / наук. ред. У. Я. Садова; ДУ «Інститут регіональних досліджень імені Долішнього НАН України». Львів, 2020. 136 с.
39. Формування середовища освітньої міграції населення Карпатського регіону: підхід до оцінювання: методичні рекомендації / Л. К. Семів, У. Я. Садова, В. Я. Бідак; ДУ «Інститут регіональних досліджень імені М. І. Долішнього НАН України»; [наук. ред. Т. Г. Васильців]. Львів, 2019. 31 с. URL: <http://ird.gov.ua/irdp/p20190038.pdf>
40. Бідак В.Я. Розділ 5.4. Працевлаштування внутрішньо переміщених осіб у системі механізму регулювання міграції. Міграція в умовах трансформації регіональних ринків праці України: механізми регулювання [монографія] / ДУ «Інститут регіональних досліджень імені М. І. Долішнього НАН України»; наук. ред. У. Я. Садова. Львів, 2019. 263 с. С. 195-201.
41. Українська міграція в умовах глобальних і національних викликів XXI століття: наукове видання / наук. ред. У. Я. Садова. Львів, 2019. 110 с. URL: <http://ird.gov.ua/irdp/p20190801.pdf>
42. Біль М. М., Бідак В. Я. Ризики та загрози високої міграційної активності населення. Міграційна активність населення Карпатського регіону України: тенденції, загрози, методи регулювання: наукове видання / наук. ред. Т. Г. Васильців; ДУ «Інститут регіональних досліджень ім. М.І. Долішнього НАН України». Львів, 2020. 128 с. С. 99-107.
43. Садова У. Я., Бідак В. Я. Моніторинг соціокультурних аспірацій вимушено переміщених осіб в умовах євроінтеграційних перетворень України. Між війною і соборністю. Соціокультурна інтеграція та адаптація переселенців з Донбасу та Криму. Західноукраїнський вектор: монографія / Інститут українознавства ім. І. Крип'якевича НАН України; [відп. ред. М. Литвин]. Львів, 2017. 454 с. С. 321-339.
44. Бідак В.Я. Розділ 5.1. Соціальна захищеність мігрантів як стратегічний вектор політики соціального захисту населення. Соціально-економічна захищеність мігрантів: глобальні та регіональні аспекти [монографія] / НАН України, ДУ «Інститут регіональних досліджень імені М.І.Долішнього»; [наук. ред. У.Я.Садова]. Львів, 2016. 288 с.
45. Бідак В.Я., Біль М.М., Риндзак О.Т., Теслюк Р.Т., Цапок С.О., Бачинська М.В., Мульська О.П., Бараняк І.Є., Махонюк О.В. Розділ 4.3. Проблеми інтеграції внутрішньо переміщених осіб у приймаючий соціум: стан, ризики, перспективи (за результатами апробації авторської методики). Наслідки міграційних процесів: нові виклики та

- можливості для регіонів [монографія] / НАН України, ДУ «Інститут регіональних досліджень імені М.І.Долішнього»; [наук. ред. У.Я.Садова.]. Львів, 2015. 258 с. С. 150-169.
46. Садова У. Я., Бідак В. Я., Біль М. М., Риндзак О. Т., Цапок С. О. Розділ 5.5. Проект Концепції Регіональної програми інтеграції мігрантів у приймаючий соціум. Наслідки міграційних процесів: нові виклики та можливості для регіонів [монографія] / НАН України, ДУ «Інститут регіональних досліджень імені М.І.Долішнього»; [наук. ред. У.Я.Садова.]. Львів, 2015. 258 с. С. 224-235.
47. Звонар Й.П. Активна політика зайнятості в країнах Європейського Союзу та можливості її застосування в Україні. Науковий вісник Мукачівського державного університету. Серія «Економіка». 2015. Вип. 2(4). Ч. 1. С. 145–150. URL: <http://www.msu.edu.ua/vissn/wpcontent/uploads/2015/11/2-4-1-2015-25.pdf>.
48. Political and social participation of immigrants through consultative bodies. URL: https://www.coe.int/t/dg3/migration/archives/Documentation/Series_Community_Relations/Participation_public_life_report_en.pdf.
49. Короленко Н. В., Петросян А. А. Міжнародна міграція робочої сили: причини та наслідки. Ефективна економіка. URL: http://www.economy.nayka.com.ua/pdf/1_2021/87.pdf.
50. International Migration 2020 Highlights. United Nations Department of Economic and Social Affairs, Population Division. United Nations New York, 2020. URL: https://www.un.org/development/desa/pd/sites/www.un.org.development.desa.pd/files/undesapd_2020_international_migration_highlights.pdf. International Migration 2020 Highlights. United Nations Department of Economic and Social Affairs, Population Division. United Nations New York, 2020. URL: https://www.un.org/development/desa/pd/sites/www.un.org.development.desa.pd/files/undesapd_2020_international_migration_highlights.pdf.
51. 2020 Annual International Migration and Forced Displacement Trends and Policies Report to the G20. URL: <https://www.oecd.org/migration/mig/FINAL2020-OECD-ILO-UNHCR-IOM-G20-report.pdf>

Ім'я користувача:
Міжнародної економіки Москалюк Наталія

ID перевірки:
1016309285

Дата перевірки:
02.06.2024 02:22:51 EEST

Тип перевірки:
Doc vs Internet + Library

Дата звіту:
02.06.2024 02:24:58 EEST

ID користувача:
100005722

Назва документа: КБР_Сіницька І.О_Інтеграція українських мігрантів у ринок праці ЄС в умовах міграційної кри..
Кількість сторінок: 48 Кількість слів: 9192 Кількість символів: 68700 Розмір файлу: 760.54 KB ID файлу: 1016105724

16.6% Схожість

Найбільша схожість: 4.42% з Інтернет-джерелом (<https://www.holosameryky.com/a/migranty-evropa-ukrainski-bizhenc...>)

13.6% Джерела з Інтернету

194

Сторінка 50

7.68% Джерела з Бібліотеки

227

Сторінка 51

0% Цитат

Вилучення цитат вимкнене

Вилучення списку бібліографічних посилань вимкнене

0% Вилучень

Немає вилучених джерел

Модифікації

Виявлено модифікації тексту. Детальна інформація доступна в онлайн-звіті.

Замінені символи

8

poop

